I 10852

Cutezătorii

ALMANAH 1981

Cutezătorii

1981

almanah

IUL 2005

PACE PENTRU TERRA

Versuri : Mihai Dumbravă

Muzica: Laurențiu Profeta

Allegretto giocoso

Cor sau grup vocal de copii

Em Hm Em Hm C G D5 D

1.2. La la la la

I 10852
BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

COPIII - VIITORUL ŢĂRII

2014
2022

Sub ochii noştri, în acest timp care este al nostru, creşte ţara... Şi odată cu ea — copiii. Voi, copiii noştri, mîndria noastră, viitorul nostru. Voi, atît de fragezi, frumoşi în prospeţimea şi candoarea vîrstei, aducîndu-ne veşti, parcă, din copilăria noastră,dar mai cu seamă din propria voastră copilărie, bogată în aspiraţii, însetată de învăţătură şi creaţie, de afirmare. Voi, din a căror ocrotire, creştere, educare şi dezvoltare armonioasă, societatea, partidul nostru, personal tovarăşul Nicolae Ceauşescu, tovarăşa Elena Ceauşescu, fac o problemă de interes naţional.

32597.

Acum, în anii copilăriei, în anii plini de entuziasm și de putere de muncă ai tinereții, dedicați-vă cu toată ființa voastră învățăturii, studiului, cunoașterii, îmbogățindu-vă mintea cu cele mai de seamă cuceriri ale științei și culturii.

NICOLAE CEAUȘESCU

Ce poate fi mai tonic pentru noi, pentru societatea noastră, care nu-și precupețește elanul în efortul de autodepășire continuă,decît să vedem că fiii noștri cresc sănătoși și luminați, că în această creștere se încorporează ceva din însăși creșterea țării, din devenirea cutezătoare spre comunism!

Copiii României sînt mîndri de rezultatele tot mai bune la învățătură, de trofeele reconfortantelor vacanțe, vacanțe în care drumețesc, îngrijesc monumente istorice și ale naturii, ajută la strînsul recoltelor. Urmînd orientările și îndemnurile secretarului general al partidului, pionierii, toți copiii țării cresc harnici, frumoși și cutezători, învățînd cutezanța revoluționară de la comuniști, învățînd să fie pe măsura părinților lor, pe măsura luminoaselor pilde de muncă și viață comuniste, a generoasei griji cu care țara veghează la creșterea și educarea lor.

Învățămîntul gratuit, sporirea alocației de stat pentru copii, facilitățile create familiilor cu mai mulți copii, eforturile, an de an sporite, ale statului nostru pentru crearea celor mai bune condiții de creștere, educare și afirmare a tinerei generații, iată, succint doar, tabloul modului în care societatea noastră înțelege să se preocupe de propriu-i viitor.

Iată de ce, prezentul și viitorul fiecărui copil al țării se înscriu sub semnul certitudinii, sub semnul unei uriașe opere constructive, la care fiecare copil poate, în timp, să contribuie pe măsura pasiunii pentru învățătură, pentru nou, pentru creația tehnico-științifică.

În această constelație a certitudinilor, a unei copilării tonice, legămîntul copiilor, rostit la cel de-al XII-lea Congres al partidului, sună emoționant:

«Jurăm să creștem demni de măreția
Acestor vremi eroice! Jurăm!
Partidul, Ceaușescu, România
Ne dau puteri să creștem, să-nvățăm.
Spre culmi tot mai înalte. România,
În comunista eră s-o-nălțăm
Jurăm!»

Iar faptele pe care le aflăm zi de zi ne arată că pretutindeni în jurul nostru sînt copii care dovedesc alese trăsături morale, copii care învață cu temeinicie, se pregătesc cu ardoare, care știu să acționeze cu mult curaj și abnegație, copii care prefigurează mari speranțe ale științei și tehnicii, ale artelor sau sportului românesc.

Copiii se cer priviți nu numai ca depozitarii emoțiilor și încîntării noastre celei mai pure. Ei nu oferă numai spectacolul bucuriei, al exuberanței, al înfloririi aptitudinilor. Îi putem privi ca autori ai unor fapte de muncă și învățătură, de creație și cutezanță închinate țării, propriei lor deveniri. Copiii, adolescenții, tinerii — iată azurul de înflorită oglindă în care România de azi se contemplă pe sine, privindu-și deopotrivă viitorul. Tinerii muncesc, învață și visează cu gîndul la patrie, purtînd în biografia generației lor rădăcinile, seva și împlinirile zilei care vine.

Fapta copiilor de ieri este țara de azi, țara celor mai frumoase și mai rodnice decenii din istoria multiseculară a României. Fapta celor care astăzi sînt copii prefigurează atîtea minunate zidiri pe care ochii minții le deslușesc de pe acum prinzînd viață pe cuprinsul României.

Acest viguros tezaur tînăr al patriei, fertilizat de tinerețea însăși a lumii pe care o făurim, este celebrat pretutindeni la noi ca dimensiune civică și morală a prezentului și a viitorului. Ca o certitudine sprijinită pe milioane de tîmple și conștiințe.

MIHAI NEGULESCU

Sînteţi fiii unui popor harnic şi talentat, care a iubit şi iubeşte cu ardoare munca, dreptatea şi pacea, care a dorit întotdeauna şi doreşte să trăiască în colaborare şi prietenie cu toate popoarele lumii, să-şi aducă contribuţia la progresul umanităţii, la dezvoltarea ştiinţei şi culturii universale, la cauza păcii în lume.

NICOLAE CEAUŞESCU

VIRGIL CARIANOPOL

Drapelul

Iată, fiul meu, drapelul
Sub lumina cărui creşti.
El e simbolul, e visul
Vrerii noastre româneşti.

Roşu, Galben şi Albastru
Cum din veac a fost păstrat;
El înseamnă holda, cerul
Sînge de străbuni vărsat.

Ieri l-au dus suind spre slavă
Bunii-n pas triumfător,
Azi îl duc spre-aceleaşi glorii
Fiii şi nepoţii lor.

Creşti acum înalt sub dînsul,
Braţ de piatră şi temei.
Du-l şi tu spre-aceleaşi glorii
Mîine, cînd vei fi ca ei.

Portul nostru

Portul nostru-aşa cum este,
Nu-l mai are alt popor.
Ne-a adus din veac de mînă
Şi ne duce-n viitor.

Ni l-au dat frumos părinţii
Luminat de rădăcini.
El şi graiul nostru dulce,
Ne-au fost leagăn şi lumini.

Voi, copii, urmaşi ai celor
Ce ne-au dat acest senin,
Să-l purtaţi cu vrednicie
Şi să-l daţi celor ce vin.

AL. ANDRIŢOIU

Cîntînd în august

O, anii noştri, ani pionereşti,
Fierbinţi ca vara, luminoşi ca vara,
Încît s-ajungem toţi vestiţi ca ţara,
Eroi din alte file de poveşti!

Eroi, din altă, tînără baladă
Pe care-o scriu muncind şi-o scriu visînd
Părinţii-n românescul lor cuvînt
Şi îl scandăm şi noi în August, la paradă.

Pe străzile-n chenar de trandafiri,
Cînd teii şi castani-s cu arcade
Se-aude-un cîntec nalt, de baricade
Din pieptul purpuriilor iubiri.

Cîntăm şi noi cu vocile rotunde
Ca un inel rostogolit sonor,
Salut voios trimis spre viitor,
La care viitorul ne răspunde.

Cu comuniştii-n rînd şi noi, şi noi
Ieşim la nesfîrşita defilare
Purtînd în dreptul inimii o floare
Şi-n soartă un trifoi cu patru foi.

O, anii noştri, ani pionereşti,
Fierbinţi ca vara, luminoşi ca vara,
Încît să-ajungem toţi vestiţi ca ţara,
Eroi din alte file de poveşti!

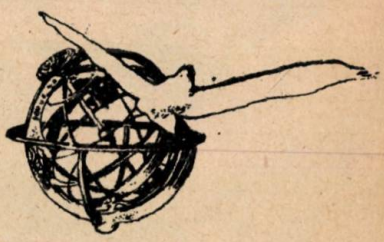

DUMITRU M. ION

Cartea de aur

Cartea minunilor acestor zile
În zorii rumeni s-o săruţi, copile;
În ea sînt scrise litere de aur
Pe care noi le-am scos dintr-un tezaur,
Din bogăţia noastră milenară
De lupte şi de jertfe pentru ţară.

Aşa-i că simţi că litera-i fierbinte,
Că-n ea sînt strînse mii de legăminte,
Că-n ea se-aud de dincolo de soare
Poveşti şi cîntece nemuritoare,
Poveţe dulci trecînd prin generaţii
În limba care-a ocrotit Carpaţii?

Din cartea-aceasta a sorbit poporul
Cînd a-nălţat pe lume tricolorul,
Din cartea-aceasta tu, copile,-nvaţă
Ce-nseamnă luptă şi ce-nseamnă viaţă,
Ce-nseamnă pîine, jertfă, bunătate,
Ce-nseamnă să te joci în libertate!

În zorii rumeni nu uita, copile,
Cartea minunilor acestor zile;
În ea sînt scrise litere de aur
Din care noi făcurăm un tezaur.
Sărut-o dar, cu ochii şi cu gura,
Şi fă-i nemuritoare-nvăţătura!

CEL MAI APROPIAT VIITOR: CINCINALUL 1981-1985

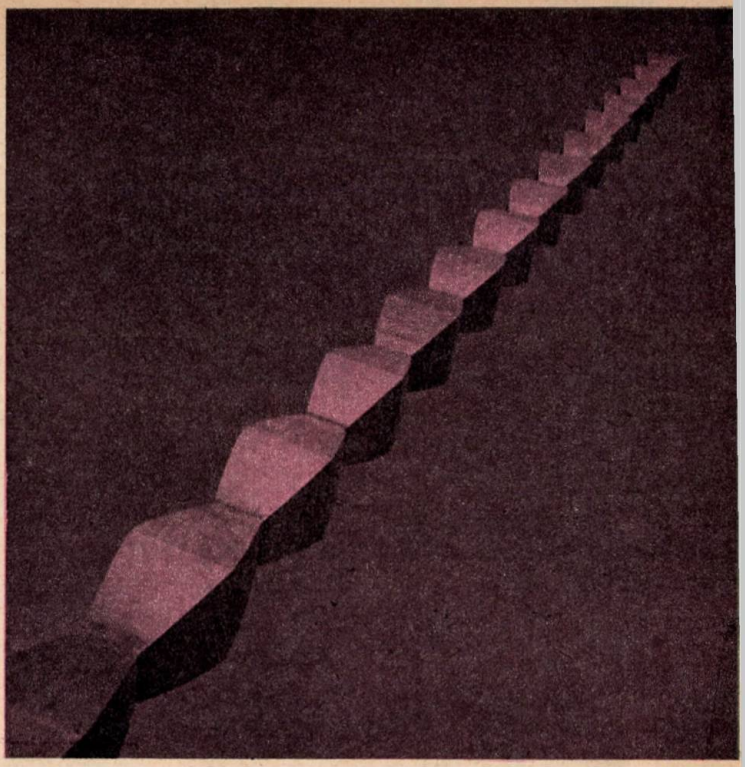

Construirea unei societăţi este o lucrare istorică de dimensiuni umane, politice şi economice impresionante. Ea este sinonimă cu făurirea unei înalte civilizaţii materiale şi spirituale de care omul, adică cel ce i-a dăruit munca şi nu conteneşte a-i da înfăţişarea, să se bucure pe deplin. O asemenea lucrare reprezintă, în primul rînd, o viziune asupra lumii — o viziune revoluţionară, pentru că obiectivul ei cel mai important este edificarea în libertate a unei societăţi care va fi cea mai bună şi cea mai dreaptă dintre societăţile cunoscute. Noua societate, după cum arată documentele de partid, marele strateg al luptei pentru civilizaţia socialistă şi comunistă pe pămîntul României, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, nu se realizează de la sine. Ea cere din partea tuturor membrilor societăţii noastre, fără deosebire de naţionalitate, conştiinţă revoluţionară, pasiune, dăruire, putere de muncă, perseverenţă şi încă multe alte calităţi specifice **omului nou.** În afară de toate acestea oamenii muncii trebuie, în fiecare moment, să ştie, să cunoască **obiectivele şi exigenţele viitorului.** În România socialistă oamenii prezentului sînt, în acest fel, şi oamenii viitorului. De aceea există o preocupare constantă la noi de a-i înarma pe oameni cu datele asupra viitorului, după ce, în prealabil, ei înşişi au avut posibilitatea, în cadrul democraţiei socialiste, să decidă asupra lor.

Vorbim, ades, cu îndreptăţire, despre viitor ca despre un timp cunoscut, apropiat, al cărui chip nu numai că îl bănuim, dar şi îl cunoaştem în liniile lui definitorii. Cel mai «apropiat» viitor este, desigur, perioada cincinalului ce urmează: 1981—1985.

Am sărbătorit în anul 1980, în luna iulie, un deceniu şi jumătate de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, forum care l-a ales în fruntea comuniştilor români pe cel mai iubit fiu al poporului, pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Perioada 1965—1980 a fost, după cum au vibrat la unison inimile şi conştiinţele noastre, după cum atestă realităţile ţării, cea mai fertilă din îndelungata istorie a poporului român. Perioada viitorului cincinal 1981—1985 va continua şi va îmbogăţi cu noi fapte de viaţă, de muncă, de gîndire revoluţionară această epocă. Urmînd celor 15 ani de adîncă şi tulburătoare lumină, cincinalul 1981—1985 continuă, pe o treaptă nouă, marile împliniri obţinute. De fapt, în Raportul la cel de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, secretarul general al partidului arăta că **obiectivul viitorului plan cincinal îl constituie continuarea, pe o treaptă superioară, a îndeplinirii Programului partidului, creşterea în ritm susţinut a economiei naţionale, afirmarea cu putere a revoluţiei tehnico-ştiinţifice în toate domeniile, trecerea la o nouă calitate a întregii activităţi economico-sociale.**

(Continuare în pag. 8)

REALIZAT ÎN ROMÂNIA

1. De peste un deceniu și jumătate, țara noastră se situează pe locul de al treilea producător de utilaj petrolier din lume și pe cel de-al doilea exportator de utilaj de acest tip. Instalațiile de foraj produse la Ploiești și Tîrgoviște pot atinge adîncimi-record de 10 000 m.

În imagine: **specialiști români acționînd, în Zambia, instalația de foraj geologic tip SG650B.**

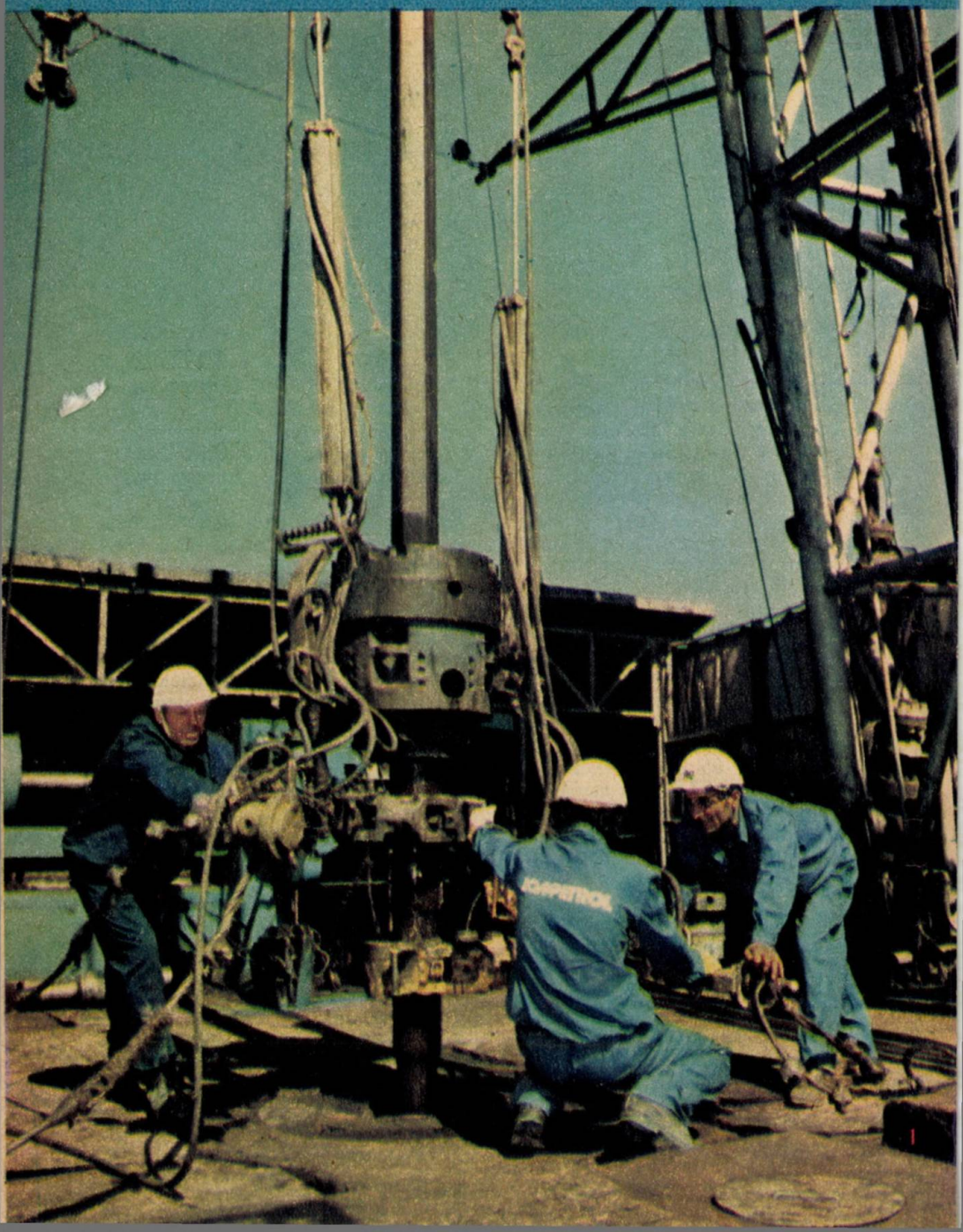

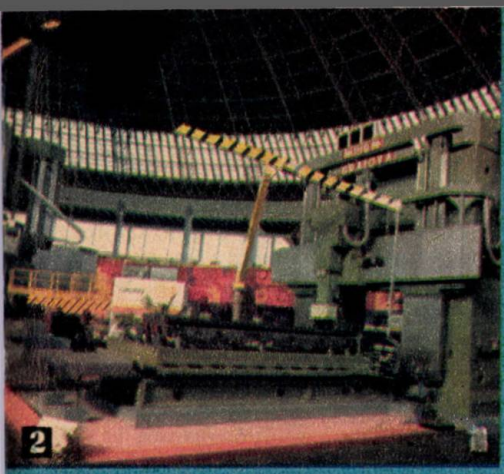

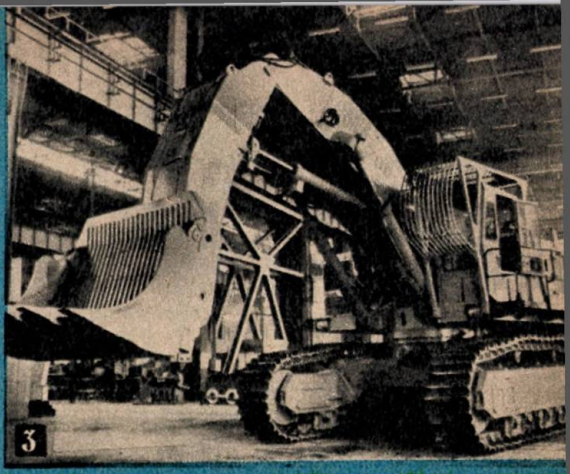

2. Unul dintre cele mai moderne produse ale construcției românești de mașini: freza longitudinală cu portal tip FLP construită la noua Întreprindere de utilaj greu din Craiova.

3. Acest gigant al industriei românești produs la «Progresul»-Brăila poate fi văzut la lucru pe marile șantiere ale patriei.

4. O bijuterie pentru uriași: turbina de 330 MW construită la Întreprinderea de mașini grele București a echipat multe din centralele electrice românești de mare capacitate.

5. Participarea României la marile tîrguri internaționale face cunoscute pretutindeni amploarea și valoarea producției noastre industriale. În imagine: pavilionul românesc la Tîrgul de la Detroit (S.U.A.).

6. Autocamionul DAC 665T se înscrie în rîndul celor mai prestigioase realizări ale industriei brașovene. Cea mai recentă confirmare a calităților lui este Medalia de Aur pe care a obținut-o la Tîrgul internațional de la Plovdiv (R.P. Bulgaria).

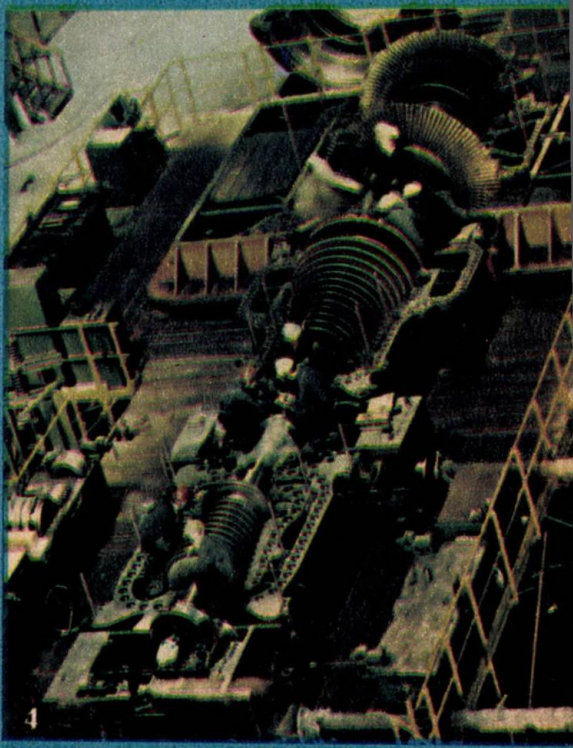

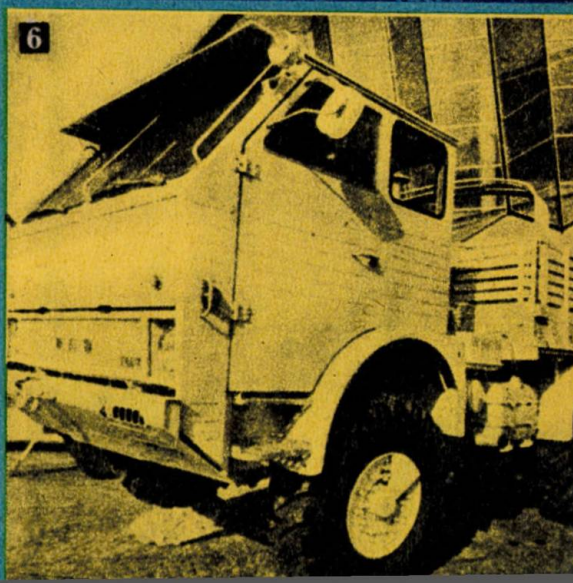

(Urmare din pag. 5)

A continua lucrarea începută **pe o treaptă superioară** înseamnă, în fapt, manifestarea consecventă a spiritului revoluționar, pentru că acestuia îi sînt caracteristice autodepășirea, autoexigența, fertila neliniște creatoare. Poporul român s-a angajat ferm în fața partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în fața Istoriei sale să pășească cu hotărîre pe treapta noii calități a muncii lui. El a dovedit și dovedește mereu că are conștiința vie a necesității trecerii la noua calitate — condiție primordială a înfăptuirii progresului multilateral în patria noastră.

În cincinalul 1981—1985 se va asigura creșterea proporțională și armonioasă a industriei și agriculturii, a tuturor ramurilor economiei naționale, se va realiza un echilibru optim între diferite sectoare. Multe obiective noi au o pondere deosebită în ceea ce privește prezentul și viitorul națiunii noastre. Iată cîteva obiective de prim-plan în viitorul cincinal: lărgirea bazei proprii de materii prime, sporirea gradului de asigurare din resurse interne a necesităților economiei naționale și reducerea substanțială a importurilor.

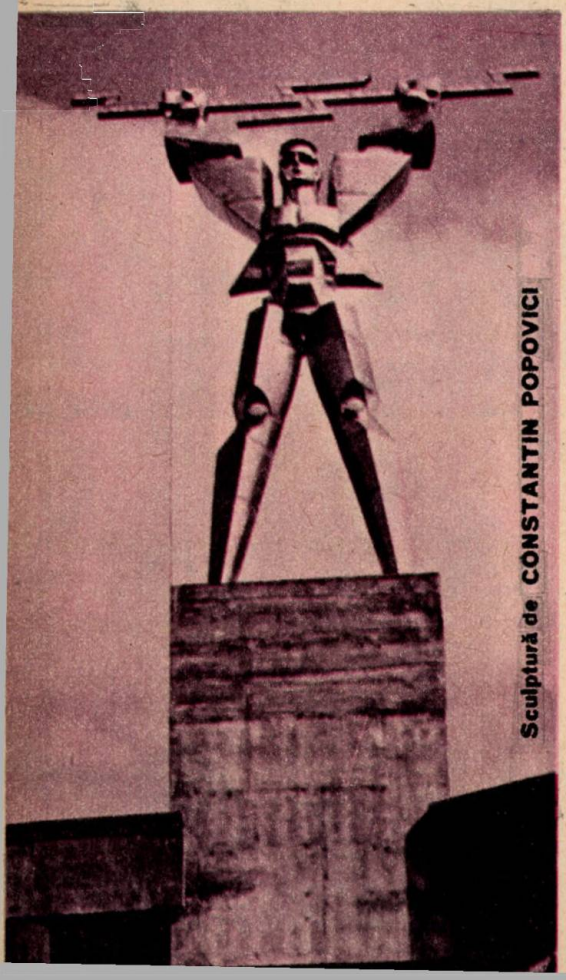

Sculptură de CONSTANTIN POPOVICI

Cum se vor realiza toate acestea? Documentele partidului precizează: prin intensificarea cercetării și cunoașterii rezervelor de substanțe minerale utile de pe întreg teritoriul țării. În cincinalul 1981—1985 va crește baza energetică a țării. Centrala Porțile de Fier II, despre care am vorbit în abia încheiatul cincinal, va fi dată, în perioada 1981—1985, în funcțiune. Se va realiza și centrala Turnu Măgurele-Nicopole. Pînă la sfîrșitul cincinalului va intra în funcțiune prima centrală atomoelectrică de 660 MW. Întreaga noastră industrie va face o cotitură radicală în domeniul calității produselor, al îmbunătățirii performanțelor tehnice.

De la industrie, la agricultură... Obiectivul esențial al cincinalului 1981—1985 în agricultură este înfăptuirea unei profunde revoluții agrare, cuprinzînd atît baza materială cît și organizarea producției. Această nouă revoluție va face să sporească producția agricolă cu 24,5—27,5 la sută față de cincinalul anterior.

Deviza cincinalului 1981—1985 este, după cum am arătat, cea a **noii calități.** O nouă calitate, superioară, în întreaga activitate economică, pentru creșterea puternică a productivității muncii și gospodărirea cu maximă eficiență a resurselor materiale și financiare, pentru afirmarea revoluției tehnico-științifice în toate domeniile de activitate, pentru creșterea rolului științei în modernizarea economiei naționale și asigurarea progresului multilateral al patriei.

Fiecare nou cincinal a însemnat intrarea pe poarta muncii pentru societate a noi generații de tineri. Mulți dintre tinerii patriei vor trece pragul acestei porți în anii 1981—1985. Calitatea producției este strîns legată de calitatea umană și profesională a celui ce mînuiește uneltele muncii. Noile exigențe din producție sînt corelate cu cele ale formării viitorului om al muncii. Mulți dintre noi, deci, sîntem chemați să participăm la bătălia pentru calitate a anilor 1981—1985. Cum vom răspunde acestei chemări? Iată întrebarea esențială pentru fiecare conștiință tînără.

Prin cincinalul 1981—1985 România se va afirma și mai puternic ca o țară liberă, independentă, cu o puternică personalitate în lumea de azi. Mîndria noastră supremă este aceea de a contribui la chipul fericit al României. La chipul ei de azi și de mîine. Demnitatea noastră de cetățeni liberi ai României este demnitatea înaltei responsabilități față de istoria poporului român.

FLORIN COSTINESCU

Pionierul

UN TÎNĂR PREGĂTIT PENTRU VIAȚĂ

Ce este viitorul? Uitați-vă la secundarul ceasului și pronunțați următoarele cuvinte: «Această secundă reprezintă prezentul». Nu-i așa că, oricît ați vorbit de repede, secunda respectivă **a trecut?** I-a luat locul alta, sosită din viitor. Putem spune că viitorul este o componentă a prezentului, fiind chiar esența prezentului. Ceea ce numim în mod obișnuit proiecte, planuri, aspirații n-ar mai avea nici o valoare dacă nu ar fi trepte ascendente ale unor realizări practice.

A te pregăti pentru viață, pentru viitor înseamnă, așadar, **a acționa.** Cunoașteți foarte bine din școală și din organizația pionierilor, din familie, din ceea ce vedeți în jurul vostru ce așteaptă de la voi societatea. Haideți să încercăm o sistemati-

zare a scopurilor pe care le urmăriți. Asta e de altfel o condiție esențială: **să știi ce vrei.**

În primul rînd, gîndiți-vă la **formarea voastră ca oameni.** Să ne oprim la trei din multele cerințe cărora trebuie să le răspundeți în acest sens. **Profilul vostru uman, caracterul vostru, orizontul vostru spiritual** se consolidează nu numai sub influența societății (prin școală, viață de familie, activitate obștească, relații cu prieteni etc.), ci și prin **autoeducare.** Voința, sinceritatea, omenia,

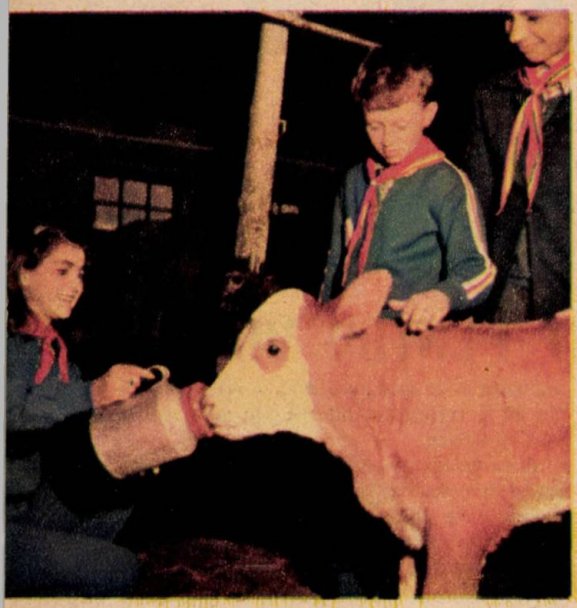

fermitatea, curajul, modestia, demnitatea, consecvența, respectul pentru dreptate și adevăr constituie trăsături de caracter indispensabile omului de mîine (deci și de astăzi!), pe care trebuie să vi le formați în mod conștient, acționînd ca atare. Cum? Iată căi simple, dar fundamentale:

- deprinde-te să-ți recunoști greșelile și să le remediezi;
- nu promite lucruri pe care nu le poți face;
- încearcă să fi la fel de respectuos și cu colegul mai în vîrstă cu patru ani și cu cel mai mic cu patru ani;
- străduiește-te să-ți cunoști îndatoririle pionierești și să le îndeplinești exact atunci cînd trebuie;
- caută să ai un spirit competitiv și în

același timp loial atît la învățătură cît și în celelalte activități;
- nu te lua cu «binișorul» pe lîngă colegii mai puternici sau mai bine «cotați», umilindu-i pe cei fără «renume»; trebuie să te porți la fel de demn și înțelegător cu toți!

Sînt numai cîteva exemple de situații prin care treci aproape zilnic; depinde de tine să le transformi în tot atîtea prilejuri din care să ieși mai bogat sufletește.

Evident, un om al viitorului este și un **gînditor.** Neapărat! Nu te mulțumi să înveți pe de rost o lecție după alta. Aprofundează-le, reflectează asupra lor, fă le-

găturí între ele şi, în acelaşi timp, între ceea ce învăţi şi realitate. Biblioteca şcolii, bibliotecile publice (şi, desigur, propria bibliotecă) trebuie să te aibă cît mai des ca oaspete. Deprinde-te să meditezi asupra celor citite, educă-ţi posibilitatea de a privi în miezul lucrurilor, al fenomenelor, proceselor şi tendinţelor din natură, viaţă, societate. Un om care cunoaşte bine legile materialismului dialectic şi istoric este un om capabil să facă faţă cu succes oricăror probleme sociale, profesionale sau ale propriei existenţe. Nimic nu este mai preţios la om decît gîndirea — iată de ce educarea modului de a gîndi constituie esenţa pregătirii pentru viaţă. Bineînţeles, educarea modului de a gîndi se face nu numai în bibliotecă, ci **în toate împrejurările vieţii** — acesta e un proces obiectiv, deci se întîmplă vrem nu vrem, dar e şi mai bine dacă ţinem seama de el. «E corect ceea ce gîndesc despre cutare lucru?» — iată întrebarea pe care trebuie să ţi-o pui cît mai des.

Omul de mîine va fi, astfel, apt de a se manifesta ca **om politic.** Nu trebuie să fii neapărat sociolog pentru a-ţi da seama că în epoca noastră fiecare gest, fiecare acţiune, fiecare realizare a omului capătă un caracter politic din ce în ce mai pronunţat. Cuvîntul «politică» vine de la «polis» care în greceşte însemna, după cum ştiţi, oraş, cetate. A face politică înseamnă şi azi acelaşi lucru: **a te strădui pentru binele şi prosperitatea colectivităţii, deci a patriei.** Aveţi la dispoziţie, în organizaţia pionierilor, numeroase mijloace prin care creşteţi ca oameni politici — unul dintre acestea, foarte original şi eficient, fiind autoconducerea şi democraţia pionierească, prin care învăţaţi să creşteţi ca participanţi activi la conducerea tuturor treburilor întregii noastre societăţi, indiferent de meseria pe care o veţi avea. Unul din principiile omului politic este acela de a-şi subordona interesele personale intereselor sociale. El ştie că **numai progresul întregii societăţi face posibilă fericirea individuală.**

Dar cum acţionează omul pentru binele întregii societăţi? În primul rînd, lucrînd serios, disciplinat şi **competent** la locul său de muncă. Ajungem astfel la adevărul că, în pregătirea pentru viaţă, «nava-amiral», la bordul căreia înveţi să fii om din toate punctele de vedere, este **munca,** începînd de la efectuarea temelor pînă la crearea unui obiect în atelierul şcolar şi de la dereticarea casei (lucru pe care trebuie să-l facă şi băieţii, nu numai fetele) pînă la ajutorul dat la ridicarea unei construcţii de interes public. Eşti convins că **foloseşti la maximum** atelierul şcolii, laboratoarele, biblioteca şi celelalte dotări? Respectul, dragostea, devotamentul pentru muncă şi mai ales conştiinţa utilităţii ei patriotice trebuie să caracterizeze tot ceea ce faceţi.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu spunea la Forumul tinerei generaţii: «**Rolul tinerilor de azi — viitori constructori ai comunismului — este nu numai de a continua ceea ce s-a realizat, ci de a ridica pe noi culmi, de a da noi dimensiuni dezvoltării societăţii, de a cuceri noi şi noi taine ale culturii, noi domenii ale cunoaşterii umane şi de a le pune în serviciul socialismului şi comunismului**».

Iată cîteva «reguli de ţinut minte» pentru oricine: ● nu există muncă grea şi muncă uşoară, există doar oameni harnici şi oameni care lucrează de mîntuială ● fiecare muncă e utilă în felul ei şi nu poate fi înlocuită de alta, deci toate trebuie respectate ● munca presupune în mod obligatoriu să cunoşti bine ceea ce ai de făcut ● un bun muncitor (începînd cu ucenicul şi terminînd cu omul de ştiinţă) învaţă zilnic ceva nou în folosul activităţii sale ● cel care reuşeşte să ajungă mai repede la cunoaşterea desăvîrşită a meseriei este tocmai cel care solicită mai des

explicații, sfaturi și păreri din partea colegilor experimentați. Se înțelege deci că, în pregătirea pentru viață, de mare însemnătate e identificarea de timpuriu a domeniului de activitate în care poți da cel mai bun randament.

În tot acest univers extraordinar al muncii, vă călăuzește principiul de aur al școlii românești: **învățătură — producție — cercetare.** Nu în multe țări ale lumii copiii și tinerii au la dispoziție un astfel de învățământ ca al nostru, modern, complex, revoluționar. Școala românească este capabilă să formeze oameni compleți din toate punctele de vedere — rămîne doar ca voi să folosiți intensiv posibilitățile pe care vi le oferă ea. Una din marile ei calități constă în învățămîntul **formativ.** Despre ce e vorba? Pe timpuri, în cele mai multe cazuri, oamenilor le ajungea pentru toată viața ceea ce învățau pe băncile școlii și ca ucenici. Astăzi, cantitatea cunoștințelor e în necontenită creștere. Tot în creștere rapidă sînt necesitățile sociale, cerințele producției, preocupările științelor. Ce înveți în școală îți ajunge pentru un timp **limitat.** Soluția: paralel cu transmiterea cunoștințelor, școala românească te formează **pentru a recepționa ulterior singur,** an de an, noi cunoștințe, pentru a-ți forma noi deprinderi, a rezolva noi probleme, eventual a-ți schimba «din mers» meseria, potrivit cerințelor. Acest lucru este marea voastră șansă; el vă dă posibilitatea să fiți mereu în pas cu timpul, ba chiar înaintea lui.

Omul viitorului, se vede de pe acum, va fi, în cel mai înalt grad, un om cu spirit **creativ.** De ce? Să luăm un singur argument: împuținarea surselor de materii prime. Petrol există pe glob în cantitate

limitată, minerale există în cantitate limitată, păduri există în cantitate limitată, chiar și apa potabilă există în cantitate limitată — **doar inteligența este nelimitată.** Ce poate face ea? Ea poate să scoată din cantitățile limitate de materii prime **calități nelimitate!** Cu un kilogram de metal, cu un litru de petrol, cu un metru pătrat de pămînt, cu un litru de apă se acoperă azi necesități pentru care în trecut se cheltuiau mult mai multe materii prime, iar în viitor spiritul creativ al omului va valorifica și mai bine resursele. Adăugați la aceasta și ingeniozitatea omului, capabil să găsească noi surse de energie, noi metode de reciclare a materialelor, noi utilizări ale lor. **Muncitorul de peste 10—15 ani, adică oricare dintre voi, va fi în egală măsură lucrător, cercetător științific, conducător de producție și om de știință.**

Am ajuns astfel la o altă calitate a omului de mîine (și de azi!): **eficiența.** Este o însușire esențială și o vom exprima pe scurt, ca să puteți ține minte esențialul: **a fi eficient înseamnă a da rapid, în condiții de calitate desăvîrșită, maximum de producție cu minimum de materii prime, cu minimum de cheltuieli și de efort.** Iată de ce se vorbește atît de mult despre policalificare, automatizare, cibernetizare.

...Am ajuns, astfel, deși cam în fugă, la portretul aproximativ al tău, cititorule, al tău, cel de peste nu prea mulți ani: vei fi (trebuie!) un om cunoscător a tot ceea ce a produs geniul uman în știință, artă și literatură; un ins omenos, echilibrat, inteligent; un specialist ireproșabil și un creator de vază în meseria ta; un cetățean pe care patria se va putea bizui. Vei fi (de fapt, simți că ești de pe acum, nu-i așa?) o personalitate multilaterală, dezvoltată armonios. Întreaga țară depune mari eforturi pentru a te crește astfel. Datoria ta cea mai însemnată este să contribui tu însuți mai hotărît la realizarea unei extraordinare opere: propria ta personalitate.

OVIDIU ZOTTA

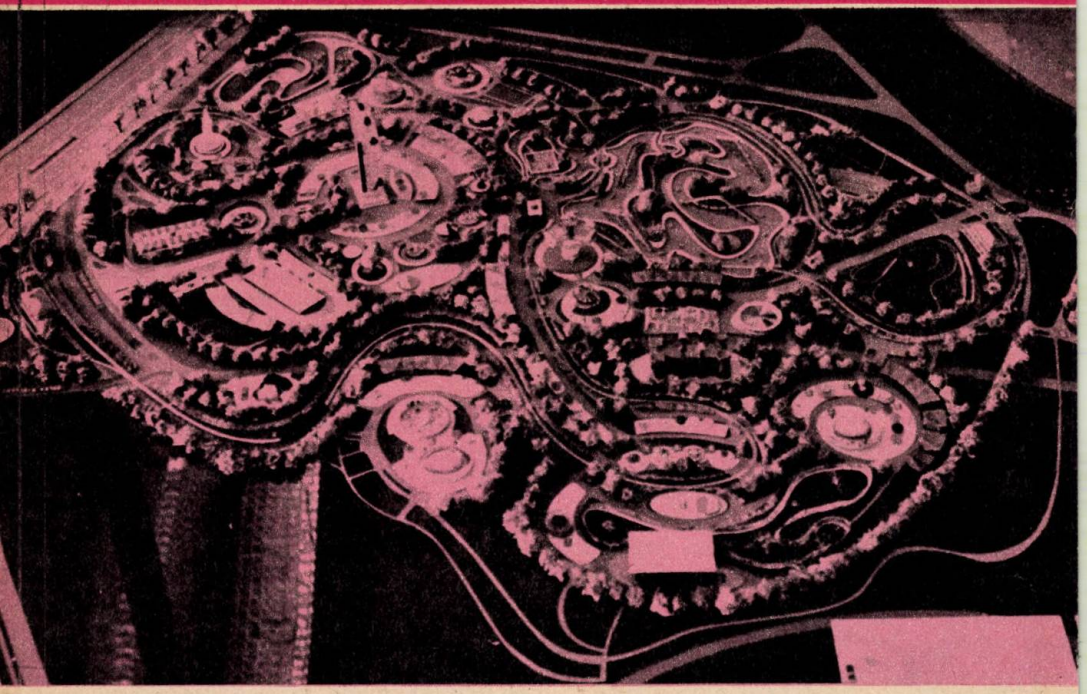

Imaginea de mai sus este familiară tuturor copiilor de la noi. Ea reprezintă macheta viitorului Centru de educaţie şi cultură al pionierilor şi copiilor din Bucureşti. Realizat după indicaţiile celui mai apropiat prieten al tinerei generaţii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, proiectul este o expresie grăitoare a grijii partidului, a secretarului său general, pentru educaţia pionierilor şi copiilor.

Inaugurarea şantierului viitorului centru s-a desfăşurat în prezenţa secretarului general al partidului, primul beton la fundaţia noului edificiu fiind turnat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu, în ovaţiile celor 20 000 de copii şi tineri participanţi, la 22 iunie 1979, la manifestările consacrate celei de-a XXX-a aniversări a Organizaţiei pionierilor, Zilei pionierilor şi Anului internaţional al copilului.

Centrul copilului va găzdui Casa centrală a pionierilor şi şoimilor patriei, un impunător edificiu, prevăzut cu săli de teatru, biblioteci, cabinete de informare şi documentare, numeroase ateliere şi laboratoare de creaţie tehnico-ştiinţifică specializate, ateliere productive cu caracter permanent, un radioclub, un studio de arhitectură, urbanistică şi construcţii de locuinţe etc. Fresce şi picturi inspirate din istoria patriei, a poporului şi a partidului vor da clădirii o nobilă măreţie. Felurite sporturi vor putea fi practicate pe multitudinea de terenuri amenajate în acest scop.

Tot aici se va înălţa Orăşelul copiilor, în care micii vizitatori vor afla mijloacele de distracţie cele mai variate. O secţiune de mare interes o va constitui grupul de machete ale unor cetăţi şi locuri istorice, ale unor construcţii reprezentative pentru epoca noastră socialistă. Alături se vor înălţa machetele castelelor din poveştile şi legendele româneşti, din cele mai dragi cărţi ale literaturii universale.

Centrul copilului din Capitală va fi una din cele mai interesante şi atractive puncte de pe Planeta copiilor.

Copiii României

Copii ai României, tînără temelie,
Spre comunista eră ne poartă paşii azi,
Noi ne iubim fierbinte străbuna noastră glie
Şi holdele-aurite, pădurile de brazi.

În viaţa noastră bună, plăpîndă şi curată,
N-am cunoscut războiul sau foamea, sărăcia.
Copilăria-i dulce în ţara minunată
Ce-n veacul de lumină se cheamă România.

În ochii noştri limpezi luceşte tricolorul,
Iar inimile noastre pentru o ţară bat
Cum bat şi pentru omul iubit de tot poporul.
Ce luptă pentru pace ne-ncetat.

Teodora Corina Petrescu
Şcoala generală nr. 1, Videle

PENTRU FERICIREA POPORULUI

60 DE ANI DE LA CREAREA PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

60 de ani de istorie glorioasă. 60 de ani de cînd, într-o zi de mai a anului 1921, comuniştii, în fruntea clasei muncitoare, au înălţat neînfricaţi steagul de luptă al partidului. De atunci l-au purtat, neîntrerupt, în toate furtunile, învingînd şi făurind pe pămîntul României o viaţă liberă şi demnă. Prin consecventă luptă revoluţionară, prin înalt eroism, prin muncă plină de abnegaţie, comuniştii au clădit o Românie la care abia îndrăzneau să viseze înaintaşii, o ţară aflată în plin avînt pe calea edificării socialismului şi a comunismului, o ţară mîndră de a avea în frunte un strălucit fiu al poporului — tovarăşul Nicolae Ceauşescu, militantul exemplar şi neabătut a cărui viaţă şi luptă s-au identificat cu cele mai nobile aspiraţii ale poporului nostru.

Să răsfoim împreună cîteva din glorioasele pagini pe care le-a scris cu litere de aur, într-o carte de aur, Partidul Comunist Român.

De fiecare dată ne vom opri la pagina pe care scrie: 8 mai 1921. Atunci, la Bucureşti, într-o casă modestă, s-a desfăşurat Congresul de făurire a Partidului Comunist Român. Continuînd mişcarea revoluţionară socialistă a clasei muncitoare, Partidul Comunist Român a ridicat, în noile condiţii ale dezvoltării ţării, pe o treaptă superioară, lupta de eliberare socială şi materială a celor ce muncesc. Din chiar primele zile ale existenţei sale, partidul a avut de înfruntat teroarea, împotrivirea înverşunată a organelor represive ale claselor exploatatoare. Neînfricat, Partidul Comunist Român şi-a propus de la început ţelul revoluţionar de a răsturna puterea claselor exploatatoare, de a înfăptui revoluţia proletară, de a făuri societatea socialistă.

Alături de masele muncitoare, tineretul a fost o prezenţă din cele mai active. După crearea partidului comunist, sub conducerea şi îndrumarea sa, lupta revoluţionară a tineretului a cîştigat în intensitate, în vigoare. La 2 mai 1922 se creează Uniunea Tineretului Comunist, care de la înfiinţare şi de-a lungul întregii istorii de luptă a clasei muncitoare a fost un ajutor de nădejde al partidului.

Anii care au urmat au demonstrat capacitatea partidului de a organiza şi conduce lupta clasei muncitoare, a tineretului, a tuturor forţelor progresiste pentru o viaţă liberă şi demnă. Lupeni 1929, Griviţa 1933 au rămas în istorie ca mari bătălii de clasă. Prin numeroasele greve, demonstraţii de protest, mitinguri, muncitorii cereau lărgirea drepturilor economice şi politice, dreptul de a se organiza. Partidul comunist a fost singura forţă

care s-a ridicat cu hotărîre în apărarea drepturilor muncitorești.

În viltoarea anilor 1930, în viltoarea marilor desfășurări de forțe muncitorești se afla un foarte tînăr ucenic. Numele lui: Nicolae Ceaușescu. Nevoit,din cauza condițiilor grele de viață, să plece din satul său — Scornicești — pentru a-și căuta de lucru în lumea orașului, la București, muncește la diferiți patroni. La vîrsta cînd alții se mai dedau jocurilor copilărești, viitorul revoluționar își dă seama că, prin nedreptate și abuz, sute de muncitori sînt aruncați în stradă, îngroșînd rîndurile șomerilor, rămînînd fără hrană, fără adăpost. Înregimentîndu-se în rîndurile clasei muncitoare, avea să afle cauzele care stau la baza nedreptății, a suferințelor celor care trudesc, avea să afle calea luptei revoluționare, pe care va merge cu consecvență întreaga sa viață.

Avea numai 15 ani cînd a început să activeze în Uniunea Tineretului Comunist, înfruntînd, cutezător, prigoana organelor de represiune burghezo-moșierești. Gîndirea sa vie, plină de dinamism, puternicul spirit organizatoric, dîrzenia, dăruirea totală în lupta pentru cauza clasei muncitoare l-au impus de îndată în conducerea tineretului revoluționar. În 1933 este arestat pentru «incitare la grevă» și răspîndire de manifeste «împotriva ordinii de stat». Tînărul revoluționar va cunoaște de aici înainte gustul amar al prigoanei.

Anul 1933, anul marilor lupte ale ceferiștilor și petroliștilor, înecate în sînge de către guvernul timpului, a fost urmat de un mare proces intentat celor care i-au condus pe muncitori. În vara anului 1934 acest proces se rejudecă. Această dată avea să se înscrie ca o prestigioasă pagină în activitatea tînărului comunist Nicolae Ceaușescu. Fără a se lăsa intimidat de represiunile polițienești, el se prezintă la proces. Interogat în legătură cu prezența sa acolo, răspunde dîrz și răspicat că a venit pentru a face declarații în favoarea acuzaților, arătînd că întreaga muncitorime se solidarizează cu ei.

Anii 1935—1936. Asupra țării plutesc amenințători norii negri ai fascismului. Expansiunea Germaniei hitleriste constituie o mare primejdie. Garda de fier, agentura internă a hitlerismului, caută să se infiltreze pretutindeni, semănînd ură și moarte în toată țara. Singurul reprezentant al intereselor naționale ale poporului român este partidul comunist.

Pentru a bara calea fascismului și războiului, Partidul Comunist Român își intensifică eforturile menite să strîngă într-un front unit toate forțele democratice. Ajutor de nădejde este Uniunea Tineretului Comunist.

La sfîrșitul anului 1935, partidul încredințează tînărului Nicolae Ceaușescu funcția de secretar al Comitetului regional Prahova al U.T.C. Activitatea organizată de tînărul militant comunist a avut drept rezultat intensificarea luptei revoluționare a tineretului, atragerea forțelor democratice patriotice în lupta antifascistă. Activitatea intensă îi aduce o nouă arestare în 1936, urmată de condamnarea la doi ani și jumătate de închisoare. Regimul aspru de detenție la care este supus la Doftana nu-i poate frînge voința de luptă, dîrzenia, neînfricarea. De îndată ce este repus în libertate, se avîntă din nou în viltoarea luptei.

Un moment de mare importanță pentru clasa muncitoare din țara noastră l-a constituit marea demonstrație antifascistă și antirăzboinică de la 1 Mai 1939. Organizată sub semnul opoziției față de Germania hitleristă, al

apărării libertăților democratice și a independenței României, marea demonstrație de la 1 Mai 1939 s-a impus prin amploare, printr-o puternică mobilizare de forțe, care au atras atenția opiniei publice. Partidul Comunist Român, demascînd ororile fasciste, a arătat cu clarviziune științifică și un curaj fără egal primejdia pe care o reprezenta agresivitatea Germaniei hitleriste pentru independența și suveranitatea țării noastre. Marea demonstrație de la 1 Mai 1939 a înscris o strălucită pagină de luptă în istoria Partidului Comunist Român.

Un important rol în organizarea acestei impresionante demonstrații a avut tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, împreună cu cadrele de bază ale partidului, a condus această mare acțiune. Deși în vîrstă de numai 21 de ani, tînărul revoluționar își cîștigase deplina încredere a partidului, care-i încredința sarcini de cea mai mare importanță.

Asemenea manifestări cu caracter patriotic, antifascist și antirăzboinic au fost organizate în numeroase centre ale țării și au constituit o mare victorie a Partidului Comunist Român, care s-a dovedit, în aceste momente de mare încordare politică, singura forță capabilă de a lupta împotriva primejdiei fasciste, pentru apărarea independenței și suveranității naționale.

Anul 1939 a fost și anul unei activități intense de pregătire a Conferinței naționale a tineretului comunist. Sufletul viu al acțiunii a fost tovarășul Nicolae Ceaușescu. El a adus în realizarea acestei sarcini încredințate de partid bogata sa experiență revoluționară, o deosebită pregătire ideologică, un exemplar spirit de dăruire.

În acțiunile desfășurate în cursul anului 1939, pentru refacerea organizației revoluționare de tineret, o contribuție remarcabilă a adus tovarășa Elena Petrescu (Ceaușescu). Aflată în fruntea unei comisii de reorganizare într-unul din sectoarele Capitalei, tînăra comunistă s-a impus printr-o susținută activitate politică.

Astfel a fost posibil ca, în condiții de desăvîrșită conspirativitate, să aibă loc, în toamna anului 1939, într-o casă mărginașă din București, Conferința națională a tineretului comunist. Cu acel prilej în secretariatul C.C. al U.T.C. a fost ales tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Anii 1939—1944 au fost ani de grea cumpănă pentru destinele națiunii române, ani de grea dictatură fascistă, de cotropire hitleristă. Ei au fost totodată ani de luptă dîrză a Partidului Comunist Român, care au demonstrat forța sa, capacitatea sa de a conduce poporul spre dobîndirea unei vieți libere, independente. În acești ani partidul a pregătit și condus revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din august 1944.

În preajma acestor zile de foc, tovarășul Nicolae Ceaușescu reușește să părăsească lagărul de la Tîrgu-Jiu și se consacră, cu toată energia, pregătirii marilor evenimente care aveau să schimbe cursul istoriei.

Luptele declanșate de forțele revoluționare, patriotice, sub conducerea P.C.R., la 23 August 1944 au marcat începutul prăbușirii ocupației hitleriste a României. La 25 octombrie întreg pămîntul patriei era eliberat. În continuare, cu sprijinul întregului popor, armata română a luptat pe teritoriul Ungariei și al Cehoslovaciei pînă la victoria finală asupra Germaniei hitleriste. În vara fierbinte a anului 1944, luîndu-și destinele în propriile sale mîini, poporul nostru, avînd în frunte

Partidul Comunist Român, inaugura o eră nouă, în care aveau să fie aduse la împlinire înaltele sale idealuri de dreptate socială și națională, pentru care și-au dat viața, de-a lungul zbuciumatei noastre istorii, fiii cei mai buni ai țării.

În fața României se deschidea perspectiva unei vaste opere de prefacere înnoitoare. A fost înfăptuită, pe cale revoluționară, reforma agrară, iar la 6 Martie 1945 a fost instaurat guvernul revoluționar democratic cu pronunțat caracter muncitoresc-țărănesc condus de înflăcăratul patriot doctor Petru Groza.

La 30 Decembrie 1947 a avut loc proclamarea republicii. Un an mai tîrziu, fabricile și uzinele, deținute pînă atunci de clasele exploatatoare, treceau în mîinile celor ce muncesc. Se puneau astfel bazele orînduirii socialiste. Ca urmare, în perioada de după naționalizare, partidul a pus în fața comuniștilor, a întregului popor, obiectivul realizării primelor planuri de stat. Începea făurirea economiei socialiste unitare. Dezvoltarea industriei și a agriculturii socialiste a avut drept urmare creșterea nivelului de trai material și spiritual al tuturor oamenilor muncii.

Ca întotdeauna, și în această perioadă de mari transformări revoluționare tineretul s-a aflat, sub steagul partidului, în primele rînduri de luptă și muncă, înscriind pagini de cutezanță în uzine și pe ogoare, pe șantierele reconstrucției, la Bumbești-Livezeni, Salva-Vișeu, Agnita-Botorca și altele.

Se înregistrau primele realizări ale politicii de industrializare socialistă a țării. Pe ogoarele cooperativizate se puneau bazele înfloririi unei agriculturi socialiste moderne. Se aprindeau primele lumini din salba centralelor electrice, care în anii viitori aveau să împînzească țara. Uniți în efortul comun de a ridica România din marasmul înapoierii economice și sociale, oamenii muncii din toate colțurile țării, români, maghiari, germani și de altă naționalitate urmau în strînsă unitate și cu aceeași însuflețire partidul, reprezentantul lor cel mai autentic, luptătorul cel mai consecvent pentru libertate, bunăstare și fericire.

Dînd o înaltă apreciere activității tovarășului Nicolae Ceaușescu, partidul l-a investit cu noi răspunderi, de cea mai mare importanță pentru înfăptuirea amplelor prefaceri revoluționare aflate în curs. Puternica personalitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu s-a manifestat printr-o vastă și strălucită activitate în opera de construire a socialismului pe pămîntul României.

Ca urmare a contribuției sale de primă însemnătate la înfăptuirea cu consecvență a politicii de edificare a societății socialiste, de continuă ridicare a bunăstării materiale și culturale a celor ce muncesc, în martie 1965 tovarășul Nicolae Ceaușescu este ales în fruntea conducerii partidului.

În anul 1967, primului comunist al țării i se încredințează înalta răspundere de președinte al Consiliului de Stat. Iar la 28 martie 1974, dînd expresie voinței unanime a întregului popor, Marea Adunare Națională l-a investit pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al poporului, eminentul său conducător, patriotul înflăcărat, militantul revoluționar

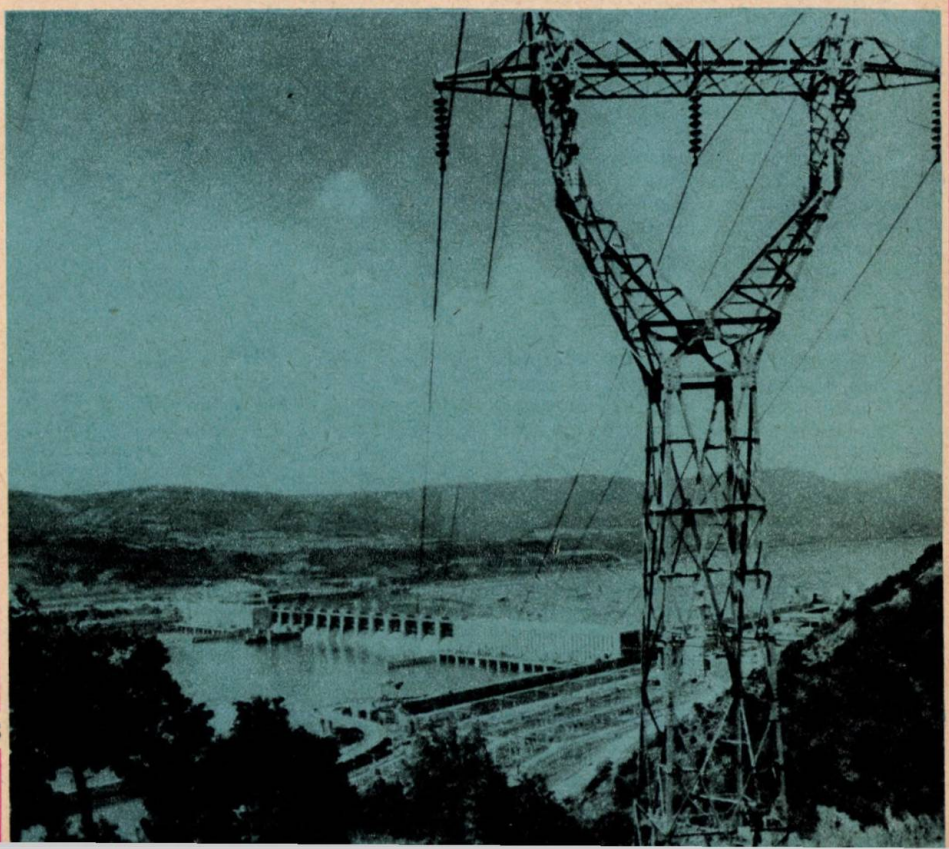

și internaționalistul consecvent, omul care se identifică pe deplin cu cele mai înalte aspirații ale națiunii noastre socialiste,ca președinte al Republicii Socialiste România.

Perioada de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu se află în fruntea conducerii partidului și statului constituie un capitol de o măreție unică în istoria țării noastre. Strălucita gîndire revoluționară a secretarului general al partidului, profundul său patriotism, spiritul său novator mobilizează energiile creatoare, stimulează participarea întregului popor la făurirea unei vieți mereu mai frumoase, într-o țară în plină înflorire.

În anii care au trecut de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român (iulie 1965), dezvoltarea economică a țării a cunoscut un ritm care stîrnește admirația lumii întregi. Noul plan cincinal 1981—1985, elaborat cu participarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu și adoptat la Congresul al XII-lea al P.C.R., va face ca România să depășească stadiul de țară socialistă în curs de dezvoltare, devenind o țară socialistă cu o dezvoltare medie. Viața politico-socială a țării, cultura, știința cunosc o deosebită înflorire. Politica de pace și cooperare cu statele socialiste, cu țările care și-au cucerit recent independența, cu toate popoarele lumii, în spiritul stimei și al respectului reciproc, promovarea cu strălucire de conducătorul statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, face ca numele țării noastre, al președintelui republicii să fie rostite cu cel mai profund respect pe toate meridianele. Țara noastră, poporul român, minunatul ei conducător se bucură de stimă în toată lumea.

În cadrul multiplelor lor preocupări, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu acordă o deosebită atenție condițiilor în care cresc și se formează copiii. Acești ani au adus și în domeniul educației copiilor înnoiri ale căror roade le culegem de pe acum. Educarea prin muncă și pentru muncă a tinerei generații constituie astăzi o realitate pregnantă a școlii și Organizației pionierilor. Îndemnurile tovarășului Nicolae Ceaușescu adresate tineretului și copiilor de a învăța și a munci, de a-și cultiva capacitățile creatoare,de a folosi în viață ceea ce învață la școală, au intrat în conștiința fiecărui purtător al cravatei roșii cu tricolor.

Prin întreaga lor activitate, pionierii se formează ca tineri comuniști, ca tineri revoluționari, dăruiți trup și suflet patriei socialiste, animați de dorința fierbinte de a răspunde grijii partidului prin fapte demne de această epocă fără egal în istoria patriei. Cei care se află astăzi pe băncile școlii vor prelua mîine cu toată responsabilitatea ștafeta muncii,pentru ca România să înainteze cu pași siguri spre culmile de lumina ale comunismului, pentru victoria căruia au luptat, fără a-și cruța forțele, uneori nici viața, comuniștii de-a lungul celor șase decenii de glorioasă istorie a Partidului Comunist Român.

RITMURI PIONIEREȘTI ÎN FESTIVALUL NAȚIONAL „CÎNTAREA ROMÂNIEI"

Amintiri din copilărie, vara

reportaj de ION CRÎNGULEANU

Anul acesta frumoasa Lunca de Sus din munții Carpați, în județul Harghita, a fost locul cel ales în care s-a organizat tabăra națională de creație a pionierilor. Condeieri inspirați și sprințari, iubitori și făuritori de poezie, reporteri harnici și povestitori, pictori și desenatori, epigramiști și fotografi, sportivi și cîntăreți s-au întîlnit în ideea de-a realiza un cîntec unanim închinat celor 15 ani care au trecut de la istoricul Congres al IX-lea al partidului, ahi în care acești copii s-au născut și au crescut sub zodia luminii. Tabăra e înconjurată de munți mulți, acoperiți de brazi și brăzdați de ape; e soare mult din și mai mult cer. Pe moment, natura te copleșește cu frumusețea și grandoarea ei. Dacă ar fi după dimensiunile munților și ale brazilor, Alina Neteda din clasa a V-a a Școlii generale nr. 13 din Arad ar trebui să nu mai fie zărită.

— Pari intimidată, îi spun.

— Mai curînd bucuroasă. Cînd mă bucur, vreau să fiu cît mai profundă... Știți... venind tocmai de la Arad, am avut prilejul să văd o mulțime de locuri și oameni, iar aici, în munți, tăcerea și natura mă fac să mă gîndesc tot la ei. În fiecare zi culeg flori de munte și beau izvoare, dar mă gîndesc și la Arad. Mai ales că eu am ridicat un buchet de flori chiar spre mîinile tovarășului Nicolae Ceaușescu în zilele cînd a vizitat orașul nostru... Sper să mă întorc în vechiul și noul nostru oraș cu un mănunchi de creații de merit.

Din mulțimea fetițelor și băieților cu care

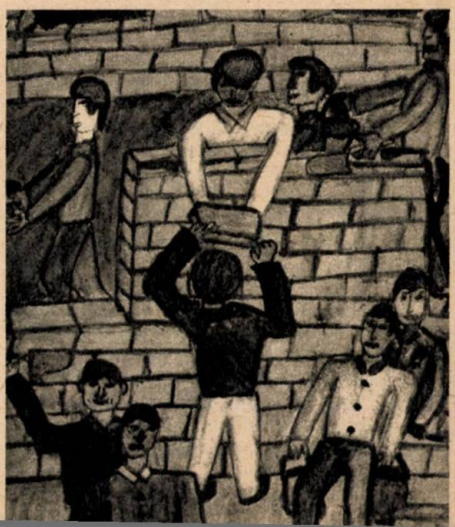

«CONSTRUIM PENTRU MIINE»
Ion Mavrogian, clasa a VI-a, Birlad

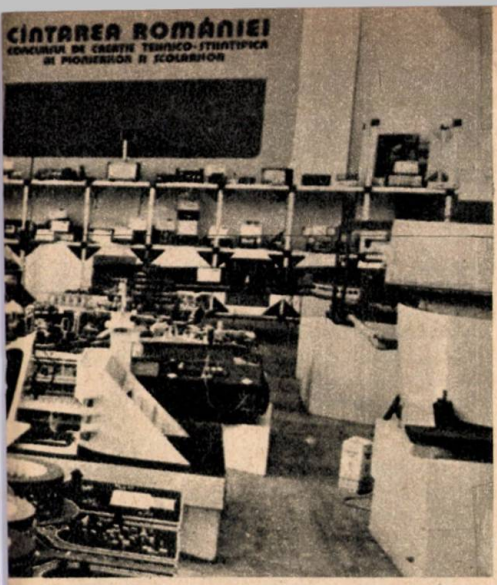

stăm de vorbă sau ne plimbăm, iată, ni se alătură Matei Bălăiță și Decebal Ștefănescu, amîndoi în clasa a VI-a și prieteni de la Școala generală nr. 5 din București.

— Noi, pentru azi, am compus un careu, spune Matei.

— Ce fel de careu? întreabă surprinsă Gabriela Bălășoiu din Galați, care tocmai se pregătea să ne citească o poezie intitulată «Furnaliștii Dunării».

— Treabă complicată, ce știi tu? precizează Decebal.

— Un careu de... cuvinte încrucișate. Dacă te încumeți să intri în el fără să știi cîte ceva despre Burebista sau Shakespeare, despre Enescu sau Porțile de Fier, ai încurcat-o, explică Bălăiță.

— Așa! așa care va să zică, sare în replică pictorița Ilinca Dorina de la Albeștii de Argeș. Las' că te văd eu pe tine, Matei, și pe tine, Decebale, ce veți zice după ce veți fi vizitat expoziția de artă plastică a celor 80 de expozanți, pionieri din toată țara... Cînd veți vedea întreaga patrie cu proprii voștri ochi...

— Facem un poem cu felurile și cuvintele voastre, conveniră cei doi.

Din vorbă în vorbă și din pasiune în pasiune, iată că ne trezim în fața furtunii care tocmai începe să rostogolească cetăți de nori cu tunete și fulgere peste noi și peste munți.

— Ați văzut harpele curcubeelor? m-a întrebat brusc, după trecerea numeroaselor șuvoaie, Victor Drăghicescu din Tîrgoviște.

— Ei, da, uite-l pe Drăghicescu și harfist! Nu-i ajunge lira, răspunde cu umor neastîmpărata Sofia Arnat din Mehedinți.

Dar clipelor noastre de dialog le iau locul înaltele, adîncile ore de creație, de meditație și activitate creatoare pionierească. Copiii de la Lunca de Sus ridică spre toată patria, spre fruntea părinților lor buchetele recunoștinței, ale dragostei și prețuirii.

Întotdeauna gîndul meu e la copiii țării mele, la tineretul, la poporul nostru! Doresc ca tinerii, copiii, poporul meu să trăiască în pace! Dar, deopotrivă, gîndurile mele sînt îndreptate spre copiii tuturor popoarelor. Am fost în multe țări, am întîlnit acolo și copii, și tineri, și oameni mai în vîrstă, și chiar foarte bătrîni. Trebuie să mărturisesc că aceeași căldură pe care o simt îmbrățișînd copiii patriei mele am simțit-o îmbrățișînd copiii altor țări. Peste tot am simțit dorința popoarelor de a trăi în pace, de a colabora, de a fi libere și independente.

NICOLAE CEAUȘESCU

Festivalul internațional

„COPIII LUMII DORESC PACEA"

A intrat în tradiție ca această prestigioasă manifestare — Festivalul internațional «Copiii lumii doresc pacea» (aflat în 1980 la cea de-a III-a ediție) — să se desfășoare într-un minunat cadru de vacanță, ospitaliera tabără Năvodari oferind totodată oaspeților-participanți privilegiul mării, al soarelui cu cele mai multe carate.

Încă din ziua debutului, aici s-a instaurat o febrilă atmosferă de spectacol în pregătire și îndesfășurare. De-a lungul a cinci zile am avut imaginea integrală a acestui festival, spectaculos prin sîrguința pregătirilor de peste zi, ca și prin pitorescul recitalului ștafetă al copiilor susținut seară de seară în incinta taberei.

Într-una din seri, lumea festivalului s-a mutat pe scena Teatrului «Ovidiu» din Mamaia, oferind spectatorilor de toate vîrstele și de pretutindeni un emoționant buchet multicolor și plurimuzical — un dar simbolic și sărbătoresc al copiilor lumii înfrățiți prin idealul solidar al luptei pentru pace.

Un «Joc de copii» a invadat scena în deschiderea spectacolului, o metaforă coregrafică a copilăriei, reprezentînd cel dintîi dar artistic al gazdelor (pionieri din județele Mureș, Vaslui, Galați și municipiul București). Simona Jackie din Dublin, membră a delegației «Woodkraft Folk», îmi vorbise despre repertoriul pregătit pentru ziua lor națională în cadrul taberei. Din acest repertoriu au ales pentru spectacolul de gală «Cîntec pentru pace» — simbolic mesaj al copiilor englezi. Un elogiu prieteniei, exprimat printr-o metaforă pe cît de simplă pe atît de sugestivă — «Cinci degete» —, au adus membrii delegației din Austria. Culorile celor cinci continente, costumele naționale ale popoarelor și melosul popular s-au alăturat într-un potpuriu prezentat de copiii din Algeria, Bulgaria, Cehoslovacia, Cuba, Egipt, Finlanda, R.F.G., Italia, Tunis, U.R.S.S.

Eliska Belikova, din Cehoslovacia, fericită că a avut prilejul să participe la un asemenea festival de anvergură internațională, a apreciat mult această amplă paletă coloristică a spectacolului. Subscriem la aprecierile ei. Nu putem uita nici talentul micului nostru prieten Amar Rafai din Damasc, care ne-a cucerit inimile prin frumosul poem închinat păcii de către copiii Siriei, nici dezinvoltura cu care pionierii francezi au interpretat un foarte antrenant «Cîntec vesel», nici proiecția secolului XXI din cîntecul pionierilor polonezi. Grupul CISV (Asociația internațională a satelor de vară internaționale pentru copii) a întruchipat pe scenă o adevărată horă a prieteniei copiilor de pe planeta Pămînt. Gazdele au oferit un program de excepție, la reușita căruia au contribuit prestigioase formații pionierești premiate la precedenta ediție a Festivalului național «Cîntarea României». În final, marea scenă de la Mamaia a fost inundată de o mare de copii, care și-au unit glasurile și inimile într-un impresionant elogiu al păcii.

ILEANA PIȚA

Noi nu ne jucăm de-a războiul

Cînd o să veniți la noi
O să ne jucăm în valurile verzi
Cu mingea de foc
A soarelui,

Sau de-a v-ați ascunselea
Prin peșteri enigmatice-ale munților —
Dar n-o să ne jucăm de-a războiul.

Vom sări coarda,
Cu firele rîurilor
Sau șotronul
Pe dalele fierbinți
Ale orașelor.

Dar n-o să ne jucăm
de-a războiul.

Mihaela Avrămuț, 9 ani, Iași

Publicul nu se vede în această fotografie, făcută pe Aeroportul Otopeni, la reîntoarcerea în țară de la Jocurile Olimpice a sportivilor noștri. El a fost însă extrem de numeros și i-a întîmpinat pe campionii olimpici și îndeosebi pe fetele noastre, cu flori și cu felicitări, așa cum sînt primiți întotdeauna marii învingători.

Fetele noastre de aur

De obicei, celebritatea vine odată cu ghioceii înfloriți la tîmple. Sînt însă și excepții.

De cîțiva ani buni, gimnastica noastră feminină ne oferă o asemenea excepție. Formate la școala celei mai înalte exigențe sportive, fetițe de 13, 14, 15 ani devin «peste noapte» celebrități admirate pe toate meridianele globului.

Pentru prima oară am asistat, fascinați, la un asemenea fenomen în 1974, în arena olimpică a Montrealului. Atunci și acolo, fruntea **Nadiei Comăneci,** *triplă campioană olimpică, a fost încununată, la vîrsta de 14 ani, cu lauri, ea devenind nu numai cea mai bună sportivă a lumii, ci și cea mai cunoscută fetiță din lume.*

Și tot acolo și atunci, alături de ea s-au impus atenției a milioane și milioane de oameni **Teodora Ungureanu** *și celelalte colege ale lor de echipă.*

După patru ani, această splendidă performanță s-a reeditat. De data aceasta, în arena olimpică a Moscovei, unde, la vîrsta de 19 ani, Nadia a strălucit din nou, reușind să-și mențină prestigiul și titlul de cea mai bună gimnastă a lumii. Alături de numele ei, săgetînd în lung și-n lat Pămîntul pe toate lungimile de undă, au apărut numele altor fete din România. Cele mai multe dintre ele — **Emilia Eberle, Melita Ruhn, Dumitrița Turner, Rodica Dunca** *— bine cunoscute și pînă acum, din alte competiții internaționale.* **Cristina Grigoraș,** *însă, aproape necunoscută publicului larg și pentru care apariția în arena Palatului sporturilor de la Lujniki a constituit debutul în competițiile internaționale de anvergură, s-a prezentat la fel de strălucit ca și colegele ei.*

Ne sînt vii în memorie și vor rămîne de neuitat cele cinci zile și cinci nopți în care fetele noastre, luptîndu-se cu exigențele artei lor, au reușit să adauge panopliei atît de bogate a gimnasticii românești încă șapte medalii olimpice — două de aur, trei de argint și două de bronz — ceea ce constituie un bilanț excepțional. La acest nou și strălucit succes al gimnasticii noastre feminine au contribuit toate componentele echipei noastre olimpice.

Nadia, Emilia, Melita, Rodica, Dumitrița și Cristina, șase fiice ale poporului nostru, care, pentru succesele lor de răsunet internațional, pentru înalta lor contribuție la sporirea prestigiului nostru sportiv în arena internațională se bucură de toată admirația și stima noastră.

C. DIACONU

ACADEMICIAN
GHEORGHE MIHOC
PREŞEDINTELE ACADEMIEI R.S.R.

DINTRE ACEŞTI TINERI INTELIGENŢI SE VOR RIDICA MARII OAMENI DE ŞTIINŢĂ DE MÎINE

Grecii vechi aveau cultul educaţiei fizice şi al sănătăţii, al armoniei între trup şi suflet. Întrecerile sportive din antichitate, care s-au desfăşurat pentru prima oară în oraşul Olympia din Grecia, cu şapte secole înaintea erei noastre, cunoscute sub numele de olimpiade, au avut epoca lor de glorie timp de 12 secole. Reînviate acum cîteva decenii, ele au căpătat în timpul nostru o amploare extraordinară. După modelul olimpiadelor sportive, au început să se organizeze olimpiade şi în alte domenii. Astfel, de aproape douăzeci de ani se ţin olimpiade internaţionale de matematici.

În ţara noastră, dragostea pentru studiul matematicii în afara obligaţiilor şcolare s-a manifestat de multă vreme. La 15 septembrie 1895, din iniţiativa unui grup de matematicieni

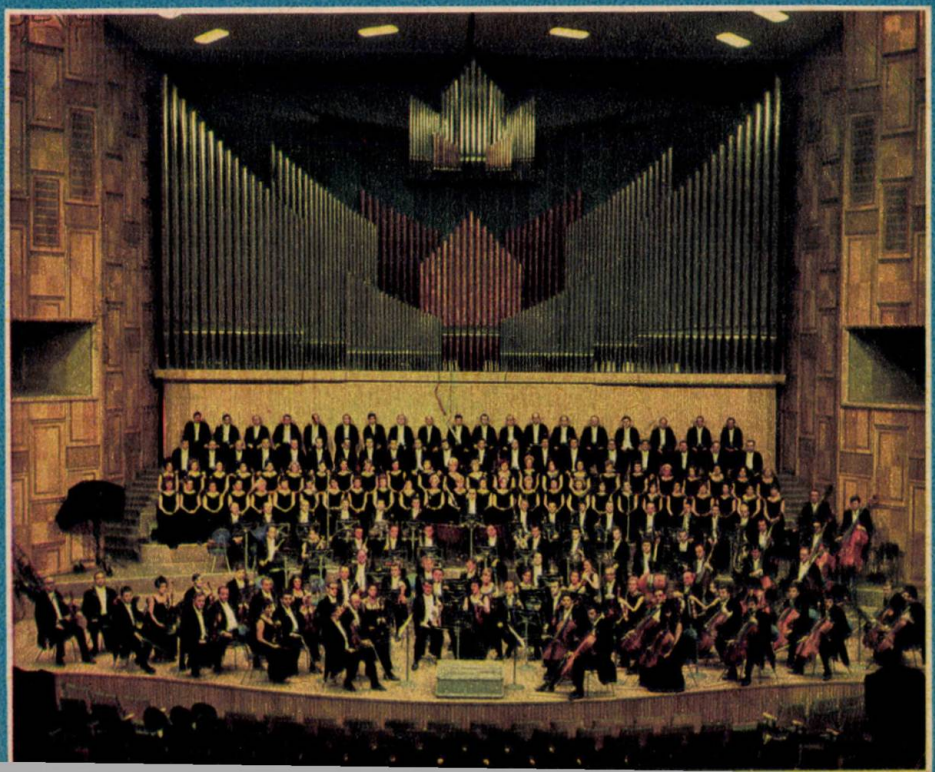

și ingineri, a apărut primul număr al «Gazetei matematice», care, de atunci, apare lunar fără întrerupere, aducînd servicii imense științei și culturii din țara noastră. Conducătorii «Gazetei matematice» au organizat în anul 1902 primul concurs la matematică între elevii liceelor din țară. Mijloacele restrînse ale inimoșilor matematicieni,care susțineau «Gazeta matematică», nu permiteau însă ținerea unor concursuri la care să ia parte mai mulți dintre elevii buni la matematici. La concursuri participau, pînă în anul 1948, circa 20—30 de candidați selecționați dintre cei mai harnici colaboratori ai publicației.

Din anul 1950, concursurile «Gazetei matematice» au început să se numească olimpiade, denumire care s-a păstrat pînă astăzi. Ele au, într-adevăr, amploarea unor întreceri de mari proporții, cu un număr de cîteva mii de concurenți. Olimpiadele de matematici se desfășoară în trei etape. Prima etapă are loc în cadrul fiecărei școli. A doua etapă se ține între elevii fiecărui județ care au reușit la prima etapă. La ultima etapă — pe țară — iau parte învingătorii de la etapa județeană. Numărul celor care, pornind de la etapa I,reușesc să ajungă la ultima, se ridică la cîteva sute. În modul acesta, rezultatele obținute sînt concludente, orice elev din țară putînd fi socotit un participant la olimpiadă.

Ne putem întreba ce rost au olimpiadele de matematică din moment ce există un învățămînt general și obligatoriu. Răspunsul este că olimpiadele urmăresc un alt scop decît învățămîntul. Olimpiadele se ocupă numai de elevii dotați la matematici, urmărind descoperirea talentelor deosebite în acest domeniu. Este evident însă că întrecerile dintre elevii excepționali îi stimulează și pe ceilalți, contribuind la ridicarea nivelului general al pregătirii în domeniul matematicii și al celorlalte științe legate de ea.

Din inițiativa țării noastre, în anul 1958 a fost organizată prima olimpiadă internațională de matematici, care a avut loc la București. Olimpiada internațională din 1959 s-a ținut tot în țara noastră. După această dată, olimpiadele de matematici s-au desfășurat și în alte țări.

Inițiativa Societății de matematică din țara noastră de a da elevilor buni la matematici din diferitele țări prilejul de a se întîlni, de-a se cunoaște și de a se întrece în domeniul matematicii s-a bucurat, după cum se vede, de un frumos succes.

Am avut șansa să asist la o olimpiadă internațională de matematică. Este un spectacol înălțător. Întocmai după cum, la o olimpiadă sportivă, concurenții fac eforturi supreme pentru realizarea unor performanțe maxime în domeniul culturii fizice, la olimpiadele de matematică, tinerii din toate continentele luptă într-o nobilă întrecere, pentru a obține performanțe maxime în gîndire logică și imaginație.

Este surprinzătoare maturitatea de gîndire a multora dintre acești tineri concurenți. Ei reușesc să rezolve probleme dificile și pentru profesorii lor. Este indiscutabil că dintre acești tineri inteligenți, veniți din toate părțile lumii, se vor ridica marii oameni de știință de mîine.

PORTATIV PENTRU 11 ANI

VĂ MAI AMINTIȚI DE OLGUȚA LUPU?

Mulți dintre cititorii noștri, copii sau adulți, ar putea răspunde astfel: care Olguța? Cea din clasa I, care îi uluia pe specialiști cu auzul ei absolut; cea din clasa a II-a, care îi uimea pe aceiași specialiști cu calitățile ei de improvizator la pian; cea din clasa a III-a, care — pe aceiași specialiști și nu numai pe ei — îi încînta cu talentul componistic; cea din clasa a IV-a — care? Pentru că despre ea s-a aflat din mai multe surse: presă, radio, TV, afișe de spectacol etc.

Ei bine, Olguța a crescut; e în clasa a V-a, e sănătoasă, veselă și din ce în ce mai aproape de miezul de foc al muzicii.

Ei, da, Olguța a crescut. Mirării de început a specialiștilor i-a luat locul bucuria. Bucuria de-a vedea degetele fragile ale unui copil — acele degete ce țin încă neîndemînatic creionul sau guma — zburînd dezinvolt pe claviatura cu zeci de capcane a pianului; acolo unde a greșit o notă e parcă tocmai... copilărește. Dar ea nu greșește. Și nu se teme. Nu se teme de partituri grele, nici măcar de cele cu disonanțe. Sigur că la un Sol major modulația cea mai firească

Țara noastră s-a remarcat la olimpiadele internaționale de matematică, dovedind buna pregătire a elevilor din școlile noastre. La olimpiada din 1978 țara noastră a ocupat locul întîi, iar la cea din 1979, ținută la Londra, locul al doilea, trecînd înaintea unor țări cu mare tradiție științifică.

La diversele olimpiade internaționale de matematică, următorii tineri matematicieni au primit medalii de aur, situîndu-se pe primul loc: **Dan Voiculescu, Mircea Martin, Barbu Berceanu, Adrian Ocneanu și Victor Nistor.**

TINERI MATEMATICIENI EVIDENȚIAȚI LA OLIMPIADA DE MATEMATICĂ, ETAPA PE ȚARĂ 1980

Premianți, clasa a VII-a

Premiul I — **Preda Paul Cătălin**, Școala generală nr. 5, Bacău.
Premiul II — **Gheldiu Camelia**, Școala generală nr. 1, Pitești.
Premiul III — **Zamfir Luminița**, Școala generală nr. 9, Botoșani.

Premianți, clasa a VIII-a

Premiul I — **Funar Luis**, Școala generală nr. 12, Craiova.
Premiul II — **Neacșu Elena**, Liceul de matematică și fizică nr. 2, București,
Premiul III — **Negulescu Radu**, Școala generală nr. 26, Galați.

ELISAVETA NOVAC

Lumea copilului

Alături de ai primăverii zori,
în patria înaltei fericiri,
copilul aleargă vioi printre flori.
Ca o albină zboară-n grădina de vise
și păsări îi cîntă,
și ape-i doinesc,
și porțile lumii-s deschise.

Cîntecul ca un cer
plutește deasupra pomilor înfloriți,
cîntecul cules de pe buzele mumii
zboară cu aripi de pace
peste hotarele lumii.

Copilul aleargă rîzînd printre flori
asemeni jucăușelor stele;
copilul atinge cu zîmbetul albastre zori
și patria — grădina lui de miere.

e Re major; simțurile noastre sînt instruite în spiritul natural al armoniei. Dar sensibilitatea noastră cere mai mult decît atît; ea cere, uneori, și o disarmonie elaborată, plină de semnificații. Un copil de 11 ani, iată, a ajuns la această adîncă înțelegere; îi plac Enescu, Bela Bartok — și nu gustă doar clasica armonie a... clasicilor.

În pragul clasei a V-a, Olguța Lupu, elevă la Liceul de artă «George Enescu» din București, are deja un palmares ca interpretă și compozitoare: dese apariții pe scenă (acompaniind corul școlii), la radio, premiul I la compoziție pe liceu, titlul de laureată a Festivalului internațional al copiilor «Lupta pentru pace» de la Sofia.

Avem în fața un album cu partituri tipărit de revista «Muzica» a Uniunii Compozitorilor din R.P. Bulgaria. Printre alți copii, din alte țări ale lumii, la pagina 22 întîlnim un nume: Olguța Lupu, și dedesubt: «România». Cu cîntecul «Vrăbiuța». Ne bucurăm și zîmbim: Olguța e la locul ei, printre copii.

Într-o seară am trecut prin fața Ateneului Român și, pe un afiș mare, albastru pe alb, am citit, scris cu litere mari, un lung șir de nume: Mozart, Sarasate, A.D. Papin, Regnart, Gavriil Musicescu, Ion Vidu, Mircea Neagu, Marin Constantin, Laurențiu Profeta și... și Olguța Lupu! Sînt autorii ale căror partituri se interpretau sub bolta Ateneului.

Un copil abia desprins din zodia șotronului să-și trimită partitura să răsune sub bolta Ateneului? De ce nu? În lăcașul de frumusețe al simțirii noastre muzicale, copilăria însăși e capabilă să participe cu unul din solii ei.

ILIE TRAIAN

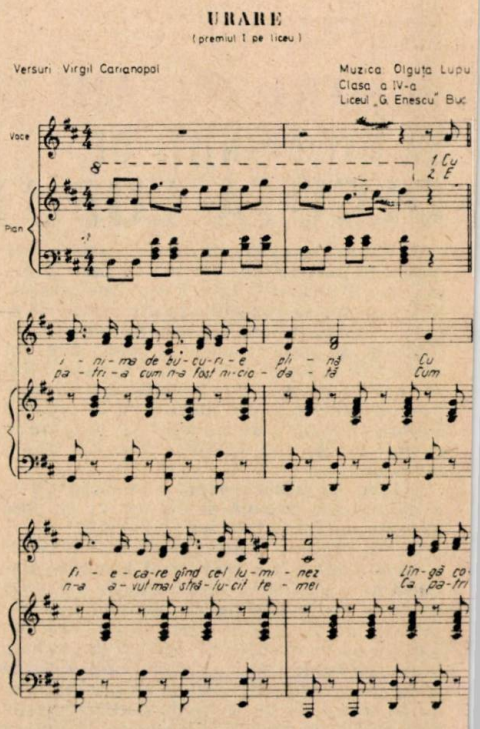

ION CRÎNGULEANU

Independență milenară

Lumină din străbună vatră carpatină
Prin mii de ani și mii de munți de-odată,
Ești patria dintotdeauna și lumină
De Burebista către noi, spre viitor urcată.

Independența firii noastre milenare
E însăși pîinea care ne străbate
Din talpa țării pînă-n grai de soare
Și, din lumină, pururi mai departe.

Strămoși ni-s munții, fluviul, marea, gîndul
Și inimile care ne-au născut;
Crescut să fie liber, liber ni-i pămîntul
Și liber va rodi, frumos, ca la-nceput.

Unit cu trupul nostru, cu ființa-ntreagă,
Cum ni l-au dat străbunii să-l păstrăm.
Pămîntul nostru doar cu soarele se leagă
Și-n viitor cu tot destinul lui intrăm.

Pîinea pămîntului

Cît fruntea omului de luminoasă,
Ea urcă demn și pururi gînditoare
Și ca un cîntec nou își lasă
Pe chipul muncii omeneasca-i zare.

Ea știe, ca pămîntul, să adune
Tot ce-i temeinic și adînc spre noi.
Din vis curat și pace roditoare vine,
Din brazda țării, din vegheri și ploi.

Aproape că respiră cînd ne întîlnește
Și-n inimă cu dorul pămîntean ne leagă,
Visînd la viitorul țării omenește
Cu toată avuția ei de pîine-ntreagă.

Ni-s palmele scăldate în lumina ei
Ca niște trandafiri care se-aprind în spații;
Cu umerii de holde și înflorire grei,
Din cele patru anotimpuri se aud Carpații.

Pe masa patriei întindem pîinea nouă
Cum marii buni străbuni ne învățară
La ceasul Dunării cînd se-oglindește-n rouă
Ca fruntea pîinii în întreaga țară...

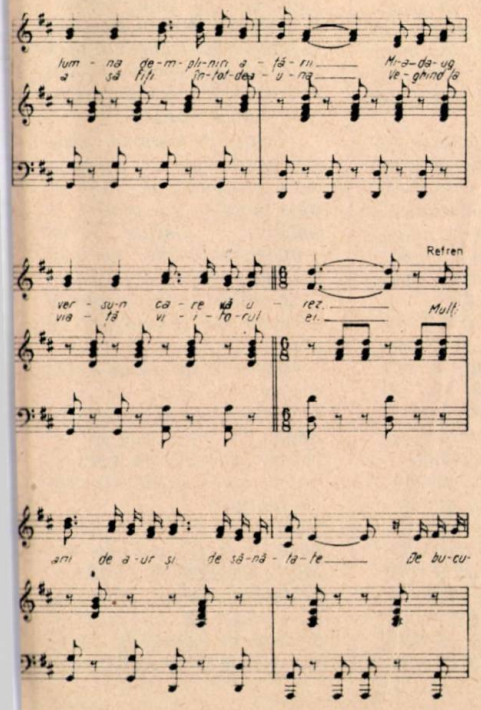

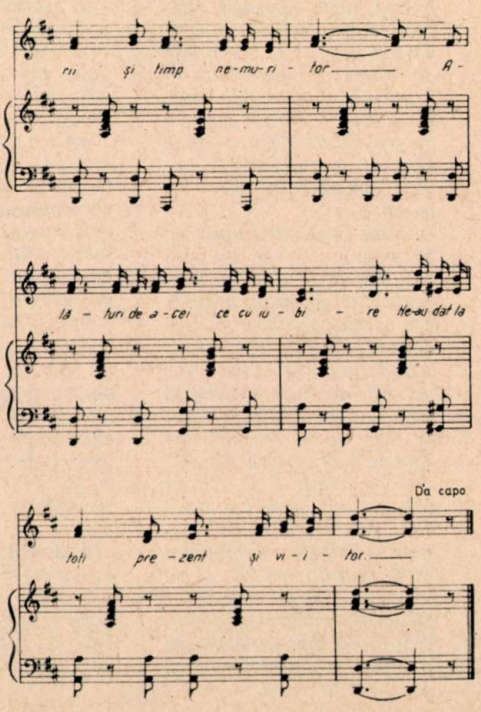

UN SAT UNDE BUNICII ŞI NEPOŢII FAC SPORT ÎMPREUNĂ

FITIONEŞTI

Pun rămăşag că n-aţi auzit de Fitioneşti! Nu auzisem nici eu, deşi bat ţara de cîţiva ani buni, cu carnetul de reporter după mine...

Eram la Focşani, cu treabă. Ceva despre Fabrica de confecţii, cunoscută şi recunoscută pe toate continentele, ceva despre şi mai celebrele «Hrube ale lui Ştefan cel Mare», unde şampania străluceşte ca rubinul, şi ceva despre sportul de masă. Aşa am ajuns la Fitioneşti...

La început m-am cam codit, de ce să nu recunosc. Era cale de vreo 40 de kilometri de la Focşani, iar peste noapte ploua mocăneşte. Dar tot m-am dus...

Comuna se întinde pe vreo 10 kilometri, drum de ţară, greu de bătut cu pasul, anevoios chiar şi pentru maşină. Am poposit la primărie. Nici ţipenie! «Toată lumea e la şcoală, îmi suflă un ţînc, vine un nene de la ziar!» «Măi să fie!» — îmi zic, şi demarez cu «a doua», grăbindu-mă spre celălalt capăt al satului.

Uite şcoala! E la fel ca orice şcoală generală nouă din Bucureşti. Adică frumoasă, curată, luminoasă. Chiar te miri cînd vezi răsărind aşa, dintre casele mici, bătrîneşti, o clădire modernă! N-apuc să apăs pe clanţa de la «intrarea profesorilor», că un elev, cu fier şi cu banderolă pe mînă, mă invită: «Poftiţi, tovarăşe ziarist! Vă aşteptam!»...

Defilăm, în viteză, pe culoarul de la parter şi, din mers, apuc să văd că toţi pereţii sînt tapisaţi cu panouri încărcate de diplome, medalii şi cupe, fanioane şi fotografii de la diferite întreceri sportive. Fără să vreau, îmi amintesc că, doar cu o zi în urmă, vizitasem un mare liceu din Bacău, unde nu văzusem nici măcar o poză de sport!

«Aici e sala de sport» — mă îndrumă elevul de serviciu. Şi intru, făcînd cunoştinţă cu profesorul de educaţie fizică Valeriu Grigoraş, cu directorul Gheorghe Ruginescu, cu primarul, cu alţi cîţiva profesori din şcoală.

Pînă să ne aşezăm la vorbă, îmi rotesc privirea prin «sala de sport», de fapt o sală obişnuită de clasă. Nici cel mai dibaci arhitect n-ar fi ştiut să aranjeze atît de bine totul. Într-un spaţiu restrîns, au loc şi spalierele, şi capra cu saltelele pentru gimnastică, şi o bîrnă, un dulap cu echipament şi materiale sportive, o masă de tenis şi chiar o... poartă de handbal! Nu, n-am exagerat cu nimic, numai că poarta de handbal nu e una veritabilă, ci una... desenată pe perete!

Înregistrez admirativ şi tac. Apoi ieşim cu toţii în curtea din spatele şcolii unde dăm peste copii. Cei mai mulţi sînt antrenaţi într-o partidă aprigă de handbal; alţii îşi încearcă puterile la porticul de gimnastică, iar vreo 10—15 din clasele mai mari sudează cu mîinile lor îndemînatice gărduleţul dinspre tribună. Ei bine, da, terenul are chiar şi tribună. Mi-e ciudă că nu e cu mine un fotoreporter sau că n-am luat aparatul de fotografiat de la Focşani.

Terenul de handbal n-are nici zgură, nu e nici amenajat pe o platformă de bitum ci, de-a dreptul pe pămînt. E bătătorit şi lustruit ca un parchet, iar porţile, deşi n-au plasele regulamentare, servesc perfect scopului pentru care au fost făcute (tot de elevi).

«Cum e cu sportul pe-aici?» întreb. «Păi, cum să fie? Toată lumea face sport la Fitioneşti. De vreo zece ani încoace. La crosurile noastre, bunicii se prind la întrecere cu nepoţii!»

De-a fir a păr, aflu întreaga poveste. Îi zic poveste, dar totul e adevărat! Acum 10 ani, profesorul Valeriu Grigoraş a renunţat la un post de director de şcoală la Bacău şi a venit la Fitioneşti! De ce?

Uite-așa, ca să facă totul cu mîna lui, să vadă dacă reușește. Fetișcanele satului fugeau de educație fizică și era rușine mare să vină la lecție în... șort! Bătrînii fitionești ziceau că sportul dă palpitații la inimă și doar flăcăii din comună se mai încumetau la cîte-o «miuță» pe țăpșanul din vale, pe stînga, cum vii dinspre Focșani.

Profesorul Valeriu Grigoraș a luat-o metodic. Întîi cu băieții, cărora le-a dat echipament și, după scurt timp, i-au dus chiar la «meciuri oficiale» la Focșani! Fetele au început să tragă cu coada ochiului peste gard și, la început mai timide, apoi din ce în ce mai curajoase, au coborît, cum se spune, în arenă. Cu toții au îndrăgit handbalul și au început să-l practice, amenajînd ei înșiși, fete și băieți, terenul din spatele școlii. La primele meciuri «acasă», s-a dus vestea-n sat și au prins să vină chiar și bătrînii. Și n-au mai plecat nici ei!

În 1971, la un an după venirea profesorului Grigoraș, a avut loc prima ediție a «Cupei Fitionești» la handbal. Școlarii și școlărițele au primit atunci cea dintîi cupă, mică, de numai... 10 cm înălțime, «pentru bună organizare», dar în anii următori nu s-au mai mulțumit cu rolul de organizatori, cîștigînd turneu după turneu!

Astăzi, echipele de junioare II și III ale Școlii generale Fitionești sînt «spaima» finalelor pe județ, unde doar rareori formațiile adverse le pot ține piept. «Cupa Fitionești» a ajuns o veritabilă sărbătoare a comunei, iar crosurile, expedițiile cicloturistice și meciurile de fotbal adună în fiecare duminică toată suflarea satului.

Cum să ne mai mire, atunci, că eleva Rodica Chiper din Fitionești a cucerit anul acesta medalia de argint la finala pe țară a «Săniuței de argint» sau că Aurel Lupu, colegul ei, s-a clasat între primii șase la aceeași finală republicană? Cum să ne mire că handbaliștii din Fitionești n-au rivali în tot județul Vrancea și că, în curînd, vor apărea, cu certitudine, printre componenții unor echipe divizionare? Cum să ne mai mire pereții aceia tapisați cu medalii, diplome și cupe, cînd de 10 ani comuna Fitionești, despre care pun rămășag că n-ați auzit pînă acum, își crește toată suflarea pe terenul de sport?!

Îl privesc pe profesorul Valeriu Grigoraș, omul care a făcut toate aceste minuni. Arată acum a sătean, cu palmele lui bătătorite și cu chipul ars de soare. Are 50 de ani bătuți pe muchie, dar nu-i arată, și încerc să mi-l închipui director de școală, la Bacău, cu costum la două rînduri, cămașă imaculată și pantofi eleganți. Nu merge! Parcă e mai firesc așa, în treningul lui bleumarin, cu tenisi și cu fluierul de gît. Poate că, în costumul elegant pe care-l arborează numai cînd merge la «finalele pe județ», n-ar fi făcut fetișcanele satului să sară gardul pe terenul de sport, și nici pe bătrîni să uite de «palpitațiile de la inimă»!

...Înainte de a pleca din Fitionești, am notat cîteva nume de elevi: Maricica Mălmăscu, Maria C. Chiper, Florica Stănilă, Domnica Sandu, Marian C. Airinei, Costel Mîrza, Viorel Boșcăneanu și Mihai Amăricăi. Acum îmi pare rău că n-am reținut mai multe nume; la fel de rău îmi pare că n-am reușit să ajung la cea de-a zecea ediție a «Cupei Fitionești», cîștigată, bineînțeles, de echipele lui Valeriu Grigoraș. Dar voi reveni în satul acela tihnit și voi zăbovi mai mult! Merită să scrii nu un reportaj, ci o carte întreagă despre asemenea oameni!...

H. ALEXANDRESCU

DIN ÎNSEMNELE UNOR ORGANIZAȚII DE COPII

R.P. Bulgaria — Organizația Dimitrovistă a Pionierilor Septemvriști

R.S. Cehoslovacă Organizația pionierilor din R.S. Cehoslovacă

R.P. Chineză — Organizația Tinerii pionieri ai Chinei

Cuba — Uniunea Pionierilor din Cuba

R.D. Germană — Organizația Pionierilor «Ernst Thälmann»

R.S.F. Iugoslavia — Uniunea Pionierilor Iugoslavi

Italia — Asociația Pionierilor din Italia

R.P. Mongolă — Organizația tinerilor Suhebatoriști

MERIDIANELE PRIETENIEI

Prin întreaga sa activitate, Organizația Pionierilor din Republica Socialistă România înfăptuiește neabătut politica Partidului Comunist Român, realizînd în fapt sarcinile ce-i revin în educarea revoluționară, patriotică a copiilor, creșterea lor în spiritul păcii, prieteniei și apropierii între popoare. Desfășurînd o largă activitate internațională, astăzi Organizația Pionierilor dezvoltă și întreține relații de prietenie și colaborare cu circa 100 de organizații naționale de copii din toate țările socialiste, din alte țări ale lumii: din Asia, Africa, America Latină, cu organizații progresiste și democratice de copii, precum și cu organizații și organisme internaționale care se ocupă de educația copiilor. Printre acestea se află Comitetul Internațional al Mișcărilor de Copii și Adolescenți-CIMEA, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii — UNICEF, Asociația Internațională a Satelor de Vară Internaționale pentru Copii — CISV, Consiliul Mondial al Păcii, UNESCO etc.

Printre prietenii pionierilor români se numără și cei din organizațiile de copii care au luat ființă mai recent în Senegal, Sudan, Zair, Columbia, Egipt, Venezuela etc.

Activitatea pionierilor români, talentul și priceperea lor sînt cunoscute printre prietenii lor din numeroase țări ale lumii. Prezenți la festivaluri artistice, concursuri și expoziții, manifestări sportive sau în tabere internaționale, tinerii mesageri ai idealurilor de pace, prietenie și înțelegere între popoare, atît de scumpe poporului nostru, s-au bucurat întotdeauna de cele mai frumoase aprecieri.

În afara participării la activitățile din taberele internaționale, mii de purtători ai cravatei roșii cu tricolor îi vizitează vara pe prietenii lor din numeroase țări, în cadrul schimburilor județene cu localități din diferite țări ale Europei, fiind la rîndul lor gazdele primitoare a circa 3 000 de pionieri de peste hotare. În timpul verii, soarele Năvodarilor cimentează prietenii trainice între pionierii români și copiii din circa 30 de țări din Europa, Asia, Africa și America. În decorul feeric din vecinătatea mării, cîntecul și dansul de pe toate meridianele au strălucit în trei ediții ale Festivalului internațional «Copiii lumii doresc pacea». În 1980, Organizația pionierilor a găzduit, de asemenea, la București, cea de a XXIV-a ediție a Tetratlonului atletic internațional «Prietenia».

Norvegia — Organizația Pionierilor din Norvegia

R.P. Polonă — Uniunea Harcerzilor Polonezi

U.R.S.S. — Organizația pionierilor «V.I. Lenin»

R.P. Ungară — Uniunea Pionierilor din Ungaria

R.S. Vietnam - Organizația Pionie «Ho Și Min»

Modelul atomului de acum 100 de ani și pînă ...mîine

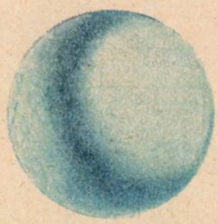

Atomul indivizibil

1895:
Atom = nucleu + electroni

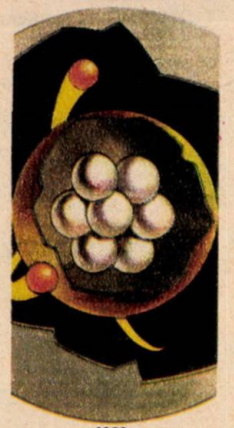

1920:
Nucleu = protoni

1932:
Nucleu = protoni + neutroni

1935:
Nucleu = protoni + neutroni
legați prin mezoni

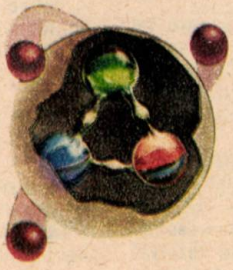

1979:
Proton = cuarci
legați prin gluoni

1984:
Cuarc?

ATOMUL

ieri, astăzi... dar mîine?

Pare neașteptat, dar în zilele noastre omul întîmpină mai puține dificultăți în explorarea spațiului cosmic decît în dezlegarea tainelor materiei, a structurii intime, profunde a substanțelor care ne înconjoară și din care sîntem constituiți noi înșine. Într-o perioadă în care cosmosul este investigat la distanțe de mii de ani-lumină, cînd sfera cunoașterii universului se extinde necontenit, asistăm la o luptă pasionantă, grea, contradictorie, îndreptată spre înțelegerea misterelor acelei particule fundamentale al cărei nume ni s-a transmis prin milenii, despre care am învățat cu toții din cărțile de școală, dar pe care sîntem încă departe de a o înțelege cu adevărat — atomul.

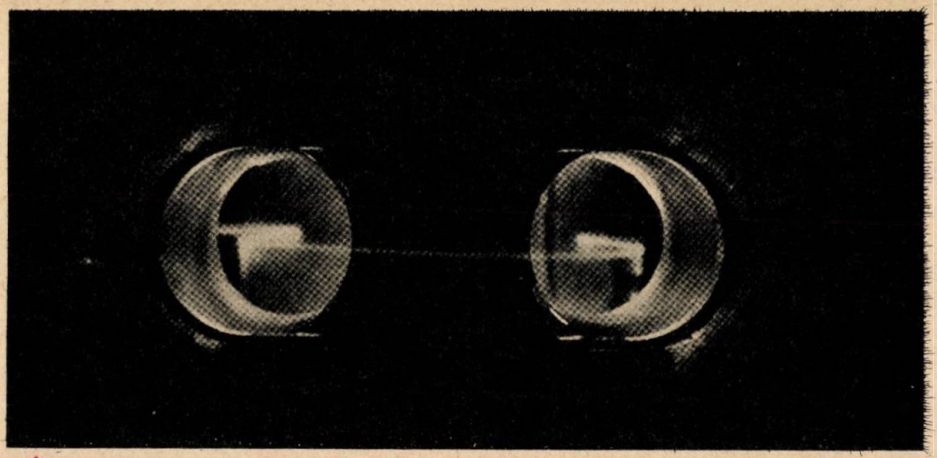

Acest fascicul de electroni servește la testarea aparatului cu ajutorul căruia cercetătorii englezi de la Culham controlează puritatea plasmei.

«Cea mai mică părticică pînă la care se poate împărți materia — atomul» — așa l-au botezat, deși nu l-au văzut niciodată, filozofii antici greci Leucip și Democrit.«Atom» — de la cuvîntul grecesc «atomos», adică indivizibil.

Și timp de peste 20 de secole atomul și-a purtat netulburat eticheta pusă în antichitate, fără a deranja pe nimeni — ce e drept, prin vremuri în care prea puțini se interesau de soarta lui. Omenirea mai avea de rezolvat atîtea alte probleme înainte de a ajunge la atom!

«Este oare atomul, într-adevăr, indivizibil?» s-a întrebat în secolul al XVIII-lea Descartes și s-a aplecat asupra bătrînei particule, folosind drept unic instrument de investigație mintea sa genială. (Alt instrument pentru o astfel de cercetare nici nu putea să aibă în acea vreme!)

Întrebarea a rămas fără răspuns, dar atomul, considerat în continuare indivizibil, în secolele XVIII-XIX a intrat în preocupările chimiștilor și a jucat un rol de o importanță capitală în elaborarea legilor fundamentale ale chimiei, precum și în formularea legii periodicității elementelor chimice (D.I. Mendeleev, 1869).

De abia la sfîrșitul secolului al XIX-lea și în primele decenii ale veacului nostru a izbucnit avalanșa descoperirilor uimitoare care au dus, treptat, la formularea unei noi teorii privind atomul. Să ni le reamintim, foarte pe scurt.

1879: W. Crookes demonstrează existența unor raze invizibile, care iau naștere între doi electrozi, în interiorul unui tub vidat. Deoarece razele pornesc de la catod, Crookes le denumește simplu «raze catodice».

1895: W.K. Roentgen, cercetînd descărcările catodice, constată existența unor radiații care impresionează placa fotografică, trec prin lemn, hîrtie și străbat țesuturile corpului omenesc. Radiațiile, fiind necunoscute, primesc numele de «raze X».

1896: La trei luni după descoperirea lui Roentgen, Henry Becquerel constată că și unele substanțe naturale emit radiații asemănătoare razelor X. Se descoperise radioactivitatea naturală.

1897: J.J. Thomson determină viteza razelor catodice — 50 000 km/secundă, iar Jean Perin descoperă că ele sînt purtătoare de sarcini electrice negative.

STRICT AUTENTIC

În anul 1896, în camera legislativă a statului american New-Jersey, deputatul Reed a supus spre discutare proiectul unei legi privind interzicerea folosirii razelor X la binoclurile de teatru, în vederea «protejării moravurilor».

TOT CU RAZE X

În 1896, la Londra, o firmă a pus în vînzare lenjerie de corp garantată ca «netiind transparentă la raze X». Probabil tot din motive de moralitate!

Tot Thomson este cel care determină greutatea unei particule încărcate cu electricitate negativă și dă acesteia un nume — electron.

1896: Soții Maria și Pierre Curie identifică două noi elemente, ambele posedînd radioactivitate naturală: poloniul și radiul. În scurt timp se stabilește că radiațiile naturale sînt constituite din trei componente distincte:

raze α — atomi de heliu ionizat;
raze β — electroni;
raze γ — neutre, similare cu razele X.

De unde apar toate aceste radiații? Cum de se naște heliul, element gazos, din sărurile unor substanțe solide?

MODELE

Pentru a răspunde la aceste întrebări era nevoie de cutezanță, clarviziune, mai mult decît atîta — de o sclipire de geniu. Căci răspunsul era menit să răstoarne o concepție milenară, pe care se fondaseră pînă atunci teoriile filozofice și științifice: concepția despre atomul indestructibil. În anul 1900 — ca un simbol al unui început de veac nou, despre care nimeni nu putea bănui că va deveni «secolul atomului»! — o seamă de savanți străluciți, care contribuiseră la studiul structurii materiei prin descoperirea fenomenelor arătate, și-au pronunțat verdictul: nu mai încăpea nici o îndoială că atomul este o particulă complexă, purtătoare de alte particule, «mai mici», și că, în afară de electronii negativi, atomii trebuie să conțină obligatoriu și particule încărcate pozitiv, care să neutralizeze sarcinile electronilor.

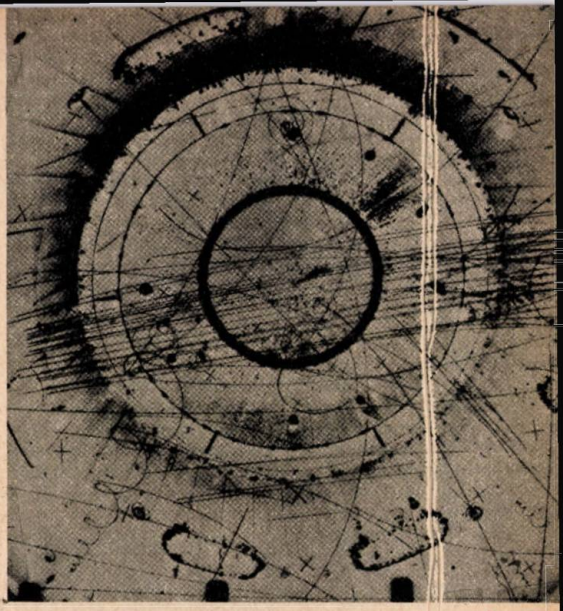

Vizualizarea particulelor subatomice se produce în camera cu bule, accesoriu esențial al oricărui accelerator.

Producerea energiei atomice prin controlul fuziunii sau al fisiunii nucleare în instalații de tip Tokamak reprezintă unul din marile speranțe energetice ale omenirii.

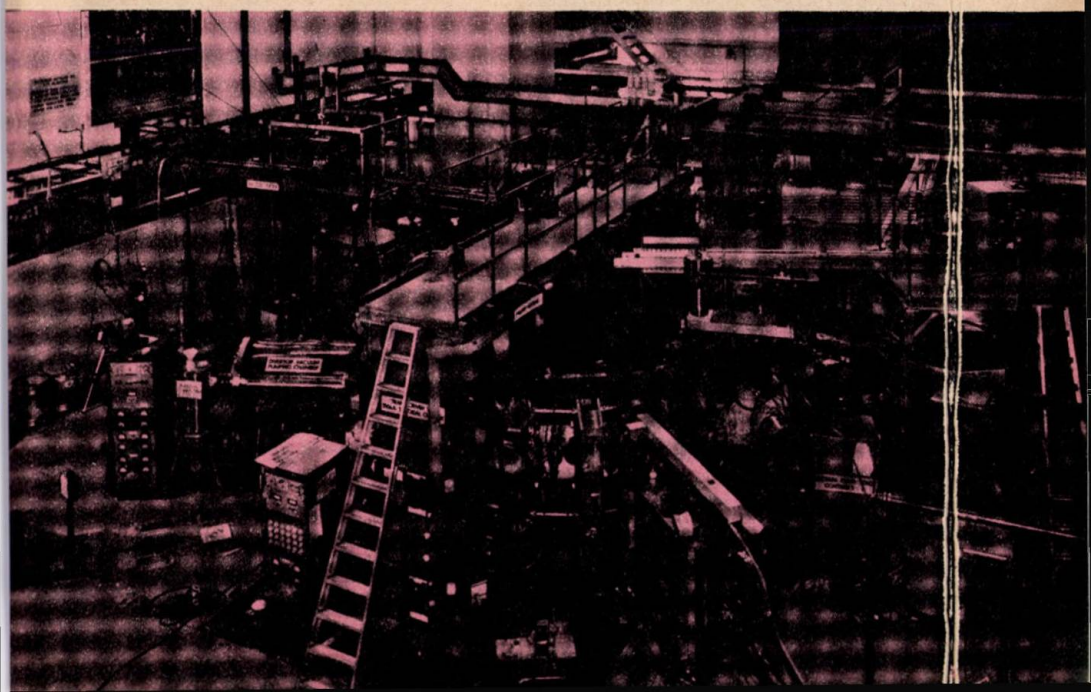

Certitudinea năştea un noian de alte întrebări: cum este alcătuit atomul? Ce fel de particule conţine? Cum sînt dispuse ele în interiorul lui? Sau, mai concret: cum s-ar putea reprezenta un atom?

Ca un prim răspuns, în 1903, J.J. Thomson elaborează modelul atomului sub forma unei sfere uniform încărcate cu electricitate pozitivă, în care, asemeni unor picături, se găsesc electronii, încărcaţi cu electricitate negativă. (Celebra «budincă» a lui Thomson). În realitate, atomul este neutru.

În anul 1911, Ernest Rutherford, elevul lui Thomson, creează un nou model al atomului, cu sarcinile pozitive concentrate într-un nucleu şi cu electronii negativi gravitînd în jurul nucleului, asemenea planetelor în jurul Soarelui. Se născuse «modelul planetar» al atomului.

Niels Bohr a fost cel care, cu puţini ani mai tîrziu, a transformat modelul atomului planetar a lui Thomson, aplicîndu-i teoriile mecanicii cuantice: în modelul lui Bohr, electronii pot gravita în jurul nucleului pe orbite diferite, corespunzătoare unui anumit nivel de energie.

În felul acesta, începutul secolului al XX-lea marchează şi începutul unui nou mod de abordare a problemei structurii materiei: devine evident că tainele acesteia pot fi dezlegate numai prin aplicarea celor mai moderne teorii ale fizicii cuantice, bazate pe un aparat matematic complex, la crearea căruia şi-au adus contribuţia un şir de savanţi străluciţi, dintre care se înalţă ca nişte piscuri Heisenberg, Schrödinger, Bose, Einstein.

Cursa pentru cunoaşterea structurii materiei a pretins construirea unor acceleratoare gigantice.

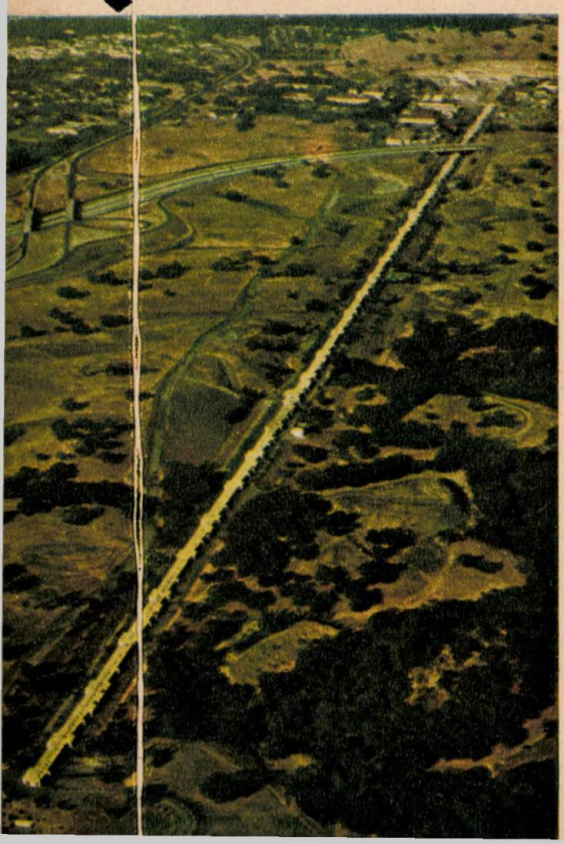

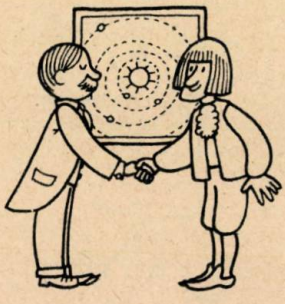

Prin efort de gîndire creatoare, prin raţiune şi calcul, atomul şi-a configurat structura încă înainte ca aceasta să fie total confirmată prin date experimentale. Şi atunci cînd, în 1914, Rutherford comunică faptul că a identificat cea de a doua particulă elementară — protonul, încărcat pozitiv —, fizicienilor nu le revine decît sarcina de a-l amplasa acolo unde ştiau că trebuie să se găsească: în nucleul atomic.

În clipa în care mitul indestructibilităţii atomului se prăbuşea definitiv, confirmat de date practice, devenea evident că, pentru a desluşi mai profund misterul structurii materiei, trebuia ca mai întîi să fie transformate în ţăndări particulele constituente ale acesteia — atomii —, iar apoi să se contabilizeze ceea ce a rezultat din acest proces

NOI PAŞI SPRE CUNOAŞTERE

Cu înverşunare, perseverenţă, inspiraţie, fizicienii au pornit atacul, ale cărui începuturi au fost întrezărite încă de la «bătrînele» tuburi vidate ale lui Crookes. O adevărată «artilerie grea» a fost dirijată asupra atomului, forţa atacului crescînd pe măsura creşterii posibilităţilor tehnice, căci era de aşteptat că, mărind energia «proiectilelor» cu care e atacat atomul, şansele de a-l «sparge» vor creşte. Nu se mai punea problema de a desprinde de pe orbitele lor doar electronii — aceasta se reuşise încă la sfîrşitul secolului trecut!; atacul se îndrepta acum spre însăşi inima minusculă a atomului — nucleul.

În 1919, bombardînd azotul cu particule alfa emise de poloniul radioactiv, Rutherford a obţinut nuclee de hidrogen, înfăptuind visul secular al alchimiştilor medievali: transformarea unor elemente în altele.

În 1930 se constată că prin bombardarea beriliului cu raze alfa se obţine o radiaţie extraordinar de penetrantă. După doi ani, englezul James Chadwick descoperă în com-

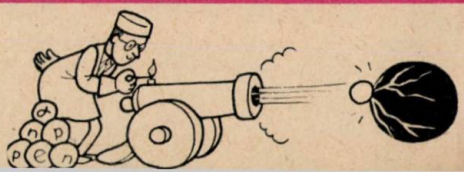

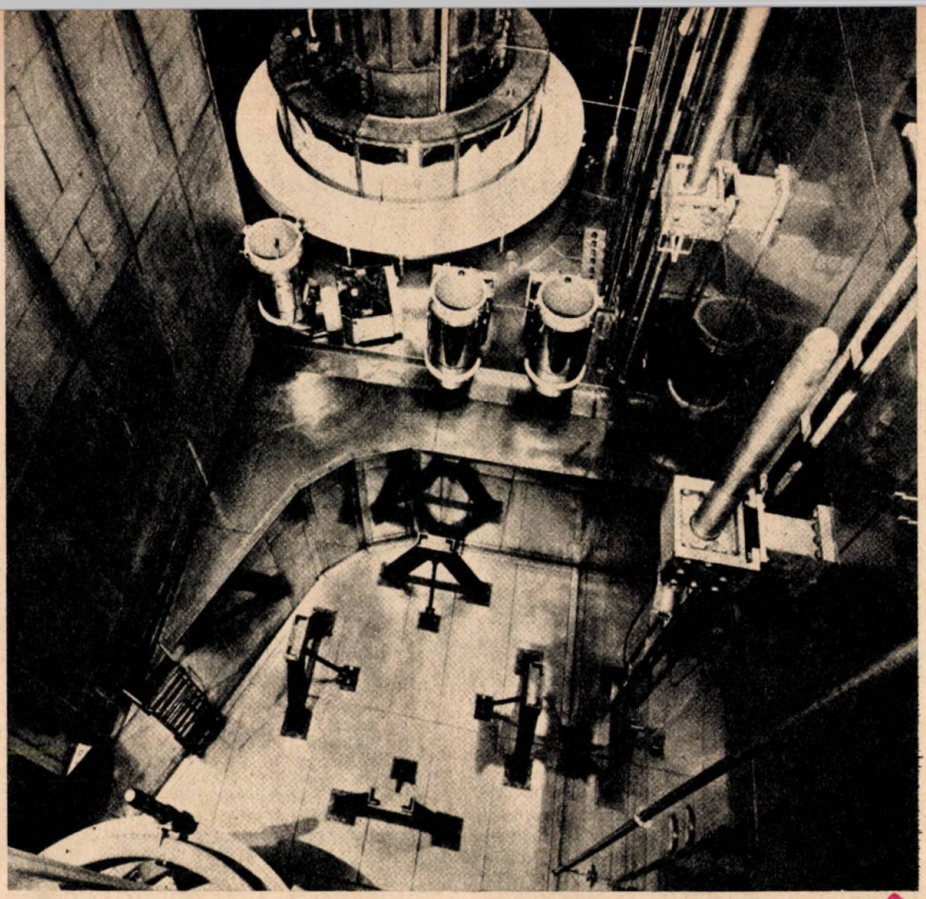

Un reactor atomic este un univers de o rară complexitate.

ponența acestei radiații o noua particulă elementară neutră, cu masa aproximativ egală cu cea a protonului, pe care o denumește neutron. Data de 27 februarie 1932, «ziua de naștere» a neutronului, se înscrie ca una dintre datele de cea mai mare însemnătate ale biografiei atomului. Aceasta deoarece neutronul a devenit, alături de proton, unul dintre «proiectilele» cele mai eficiente folosite pentru dezintegrarea atomilor și a contribuit din plin la folosirea practică a energiei atomice.

Am amintit mai înainte că asupra atomului s-au îndreptat succesiv atacuri de o forță mereu mai mare. Ne vom mulțumi aici doar cu enumerarea sumară a armelor de atac folosite, pentru a ne putea face o imagine asupra ritmului de apariție și a proporțiilor acestora.

În 1932, Rutherford și colaboratorii au construit primele acceleratoare lineare (numite astfel după forma construcției), în care proiectilelor de atac — protonii — li se imprimau energii de pînă la 500 kiloelectronvolți. Astăzi există acceleratoare lineare cu lungimi de ordinul kilometrilor, putînd imprima particulelor energii de miliarde de electronvolți!

În 1936, Ernest Lawrence a pus bazele construcției acceleratoarelor circulare — a ciclotroanelor —, care au permis atingerea unor energii de ordinul megaelectronvolților (mega = 1 milion).

În etapa următoare, au fost create sincrofazotroanele, care au permis trecerea la energii de ordinul gigaelectronvolților (giga = 1 miliard).

A început epoca «monștrilor» sau a «mastodonților», cum au fost denumite acceleratoarele uriașe.

Dar nici acestea nu i-au satisfăcut pe oamenii de știință, dornici de a pătrunde tot mai adînc în intimitatea structurii atomului. Este destul să spunem că la Congresul internațional al atomiștilor desfășurat în 1975 «în umbra» uriașului accelerator protonic de la Serpuhovo — U.R.S.S. — fizicienii au ajuns la concluzia că pentru a avansa pe tărîmul cunoașterii atomului le mai trebuie un sincrofazotron cu diametrul de cel puțin... 16 km!

BILANȚURI

Ce s-a obținut cu ajutorul acceleratoarelor de particule? Așa cum uriașele telescoape și radiotelescoape moderne au permis omenirii să sondeze adîncurile universului, folosirea marilor acceleratoare a dus la dezvăluirea unei noi lumi, de o complexitate nebănuită — a particulelor componente ale atomului.

În decursul «interacțiunilor tari», cum denumesc fizicienii fenomenele care au loc în urma atacării atomului cu particule posedînd

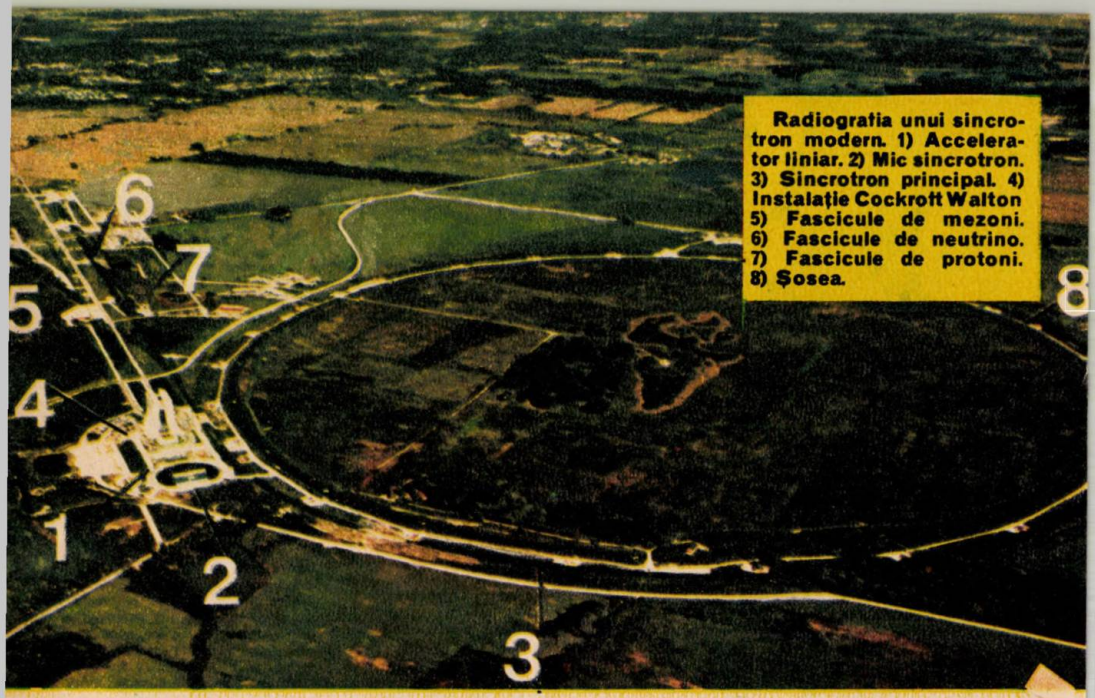

Radiografia unui sincrotron modern. 1) Accelerator liniar. 2) Mic sincrotron. 3) Sincrotron principal. 4) Instalaţie Cockroft Walton 5) Fascicule de mezoni. 6) Fascicule de neutrino. 7) Fascicule de protoni. 8) Şosea.

energii foarte mari, se sparg nu numai atomul, nu numai nucleul acestuia, dar nu mai rezistă nici nucleonii, particulele componente ale nucleului. În urma catastrofei, a cărei durată este infimă (de 10 milioane de ori mai mică decît timpul în care se roteşte un electron în jurul orbitei sale!), un noian de «cioburi» — de noi particule se dispersează cu viteze fantastice, părăsind zona giganticei explozii din infinitul mic.

«Cioburile» i-au uluit pe atomişti prin varietatea lor. Se regăsesc printre ele nucleonii — neutronii şi protonii. Pot lua naştere hiperoni, particule mai grele, cu o viaţă scurtă. Apar particule uşoare — leptoni — printre care, în afara binecunoscuţilor electroni, se numără particule de neutrino şi o mare familie de mezoni. În acelaşi timp, apar particule cu masă intermediară între masa nucleonilor şi cea a particulelor uşoare...

Aşadar, nu numai atomul se poate distruge, ci şi particulele elementare ce-l compun... Dar atunci, le mai putem denumi «elementare»? Treptat, în fizică se încetăţeneşte denumirea, mai prudentă, de particule «fundamentale».

Oricum le-am denumi, avalanşa lor este de-a dreptul uluitoare. În deceniul 1960—1970 au fost identificate peste 100 de particule noi. Astăzi numărul lor a crescut pînă la cîteva sute. Ba se anunţă că au fost descoperite particule de cinci-şase ori mai grele decît protonul, ba altele, extraordinar de uşoare... particule care pot exista milionimi de secundă, particule posedînd sarcini electrice fracţionare (acestea din urmă nu au fost încă detectate, ci doar calculate).

ALTE ÎNTREBĂRI

Avalanşa nestăvilită a noilor particule a pus atomistica modernă în faţa unor întrebări la care încă nu se poate răspunde. Pînă cînd atîtea particule? Care dintre ele sînt cu adevărat «elementare»?

În situaţii complexe, de impas, cînd se nasc întrebări la care minţile cele mai luminate nu găsesc un răspuns, parcă în căutarea unei destinderi, oamenii simt nevoia unei glume.

Pentru a marca faptul că particulele cu sarcini electrice fracţionare sînt (deocamdată) pur teoretice, născute prin calcul, cum s-ar putea spune — «inventate», fizicienii le-au denumit cu dragoste şi cu ciudă cuarce (quark are în limba germană semnificaţia de «fleac», «bagatelă»). Considerate drept «particulele cele mai elementare» (deşi, după două decenii de la «inventarea» lor, nici un cuarc nu s-a lăsat prins în plasa experimentelor!), cuarcele au încetat de mult a fi nişte «bagatele». Cu ajutorul lor se pot explica astăzi atîtea fenomene ale universului, în special din domeniul cosmic, încît fizica modernă nu mai poate renunţa la ideea lor. După cum s-a afirmat, absenţa cuarcelor din natură ar fi, într-adevăr, un fenomen uimitor! Trebuie menţionat că umorul atomiştilor s-a manifestat în continuare şi în caracterizarea proprietăţilor cuarcelor, care au caracteristici cuantice denumite «charm» (în engleză — farmec) ori «strange» (în engleză — straniu)!

Importanţa pe care oamenii de ştiinţă au acordat-o descoperirii cuarcelor rezultă şi din faptul că «inventatorul» lor, atomistul american M. Gell-Mann, a fost distins în 1969 cu premiul Nobel. Dealtfel, dacă parcurgem lista premiilor Nobel pe ultimele două decenii, vom constata că în majoritate au fost decernate pentru descoperiri făcute în domeniul structurii materiei.

Ce s-ar putea spune în încheierea acestor rînduri cu privire la concepţiile actuale a-

MAI IMPORTANT DECÎT LEGIUNEA DE ONOARE

Cînd lui Pierre Curie i s-a comunicat că urmează să fie decorat cu ordinul Legiunii de onoare, acesta a răspuns în felul următor: «Binevoiți a transmite domnului ministru mulțumirile mele și comunicați-i că nu simt nici cea mai mică necesitate a unui ordin, dar simt foarte tare nevoia unui laborator».

A MÎNCAT-O OARE?

În 1976, fizicianul englez Glashow, unul dintre cercetătorii proeminenți în domeniul noilor particule elementare, a declarat că-și va mînca propria pălărie dacă în decurs de un an nu se va confirma ipoteza privind «charm»-ul... Au trecut patru ani — confirmarea experimentală întîrzie... Oare ce s-a întîmplat cu pălăria lui Glashow?

supra structurii atomului?

Că s-a cercetat imens, că s-a descoperit imens, că s-au depus nenumărate eforturi spre a se face o ordine în haosul de particule pe care le ascunde atomul. Astăzi există o seamă de clasificări ale particulelor cunoscute, fiecare valabilă în felul ei. Pe lîngă hiperoni și leptoni, o clasificare mai recentă împarte particulele fundamentale în fermioni (de la numele atomistului italian Enrico Fermi) și bozoni (de la numele fizicianului indian Chandra Bose). Au apărut particule denumite adroni, barioni și multe altele. Alfabetul grecesc a fost solicitat din plin și pentru mezoni, și pentru cuarce.

Cu toate eforturile depuse, o teorie unică a particulelor constituente ale atomului nu a putut fi edificată. Nu a izbucnit încă acea sclipire genială care i-a permis lui Mendeleev, din noianul aparent haotic de elemente cunoscute, să înalțe structura elegantă și logică a tabloului periodic.

Poate vor mai trece ani, poate decenii pînă cînd o nouă străfulgerare de geniu va duce la crearea teoriei unitare a particulelor constituente ale materiei.

Cine știe dacă nu printre voi, cititorii de astăzi ai acestor rînduri, se găsește marele savant de mîine care va găsi soluția problemei?

GALIA GRUDER
cercetător științific principal
ICECHIM-IAMN

Desene: BURSCHI

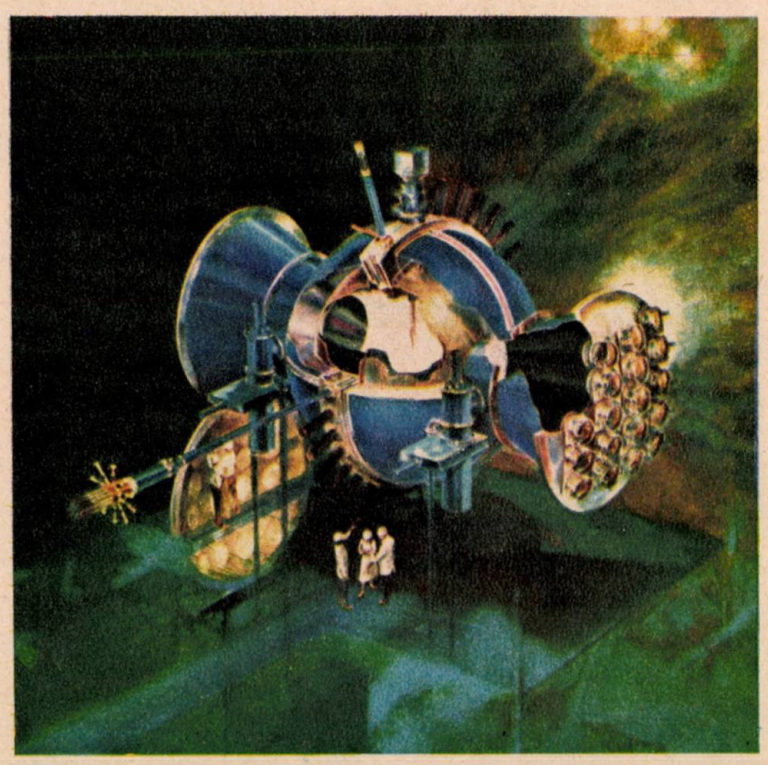

Atomul pașnic în slujba omului. Concluzia deceniilor de funcționare a centralelor atomoelectrice — bazate unele pe fisiune, altele pe fuziunea nucleară — va fi crearea unui reactor hibrid, de fisiune și fuziune nucleară în același timp. Într-o asemenea instalație un rol de seamă urmează să-l joace energia laserului.

FIȘE PENTRU UN OCOL AL LUMII:
EUROPA

Giuvaerul Mediteranei

Sicilia este cea mai mare insulă din Marea Mediterană. Importanța sa economică și comercială, ca punct de întîlnire al drumurilor din Africa de Nord, Orient și Occident, i-a atras pe aceste meleaguri în antichitate mai întîi pe greci, apoi pe cartaginezi. Galere încărcate cu coloniști din Eubeea, Corint, Rhodos au sosit aici în jurul anului 700 î.e.n. Cea mai puternică cetate a Siciliei a devenit, în timpul lui Dionysios cel Bătrîn (405–367 î.e.n.), orașul Siracusa, care avea ziduri lungi de 27,2 km și adăpostea la acea vreme circa 300 000 de locuitori. De un renume deosebit s-a bucurat fortul Euryalos, a cărui rețea de treceri secrete a permis apărarea Siracusei de armatele cartagineze. O mare încercare prin care a trecut Siracusa a constituit-o războiul dus în anii 214–212 î.e.n. împotriva oștilor romane ale lui Marcellus. În cursul acestui conflict, Arhimede, fiu devotat al Siracusei, își părăsește ocupațiile pașnice și inventează diferite mașinării cu ajutorul cărora incendiază corăbiile romane.

Și astăzi, în apropiere de Piazza Armerina, în casa somptuoasă de vînătoare a împăratului Maximilian, mai pot fi admirate mozaicuri romane, considerate de specialiști cele mai frumoase care s-au mai păstrat în Italia. Tot la Siracusa, romanii au construit un amfiteatru pentru luptele de gladiatori, al patrulea ca mărime din lume.

Parte integrantă a Italiei, Sicilia este condusă de un guvern provincial autonom ce are datoria să se preocupe de stimularea dezvoltării ei economice și sociale. De altfel, semnele industrializării își fac de pe acum simțită prezența. La Gela și Augusta au fost construite rafinării de petrol. La Messina se află șantiere navale, precum și întreprinderi pentru industriile chimică și textilă. La Palermo s-au dezvoltat construcțiile navale, aeronautice, precum și industriile chimică, electrotehnică și de prelucrare a lemnului.

Acest oraș are o deosebită semnificație pentru noi, românii. Aici se află mormîntul lui Nicolae Bălcescu. Pe clădirea fostului hotel «Trinacria» este prinsă o placă de marmură evocînd amintirea marelui revoluționar al țării noastre.

Catania este considerată, datorită puternicei dezvoltări pe care au cunoscut-o industriile chimică și electrotehnică, un adevărat «Milano al Siciliei», în care s-au concentrat numeroase firme industriale, bănci, întreprinderi.

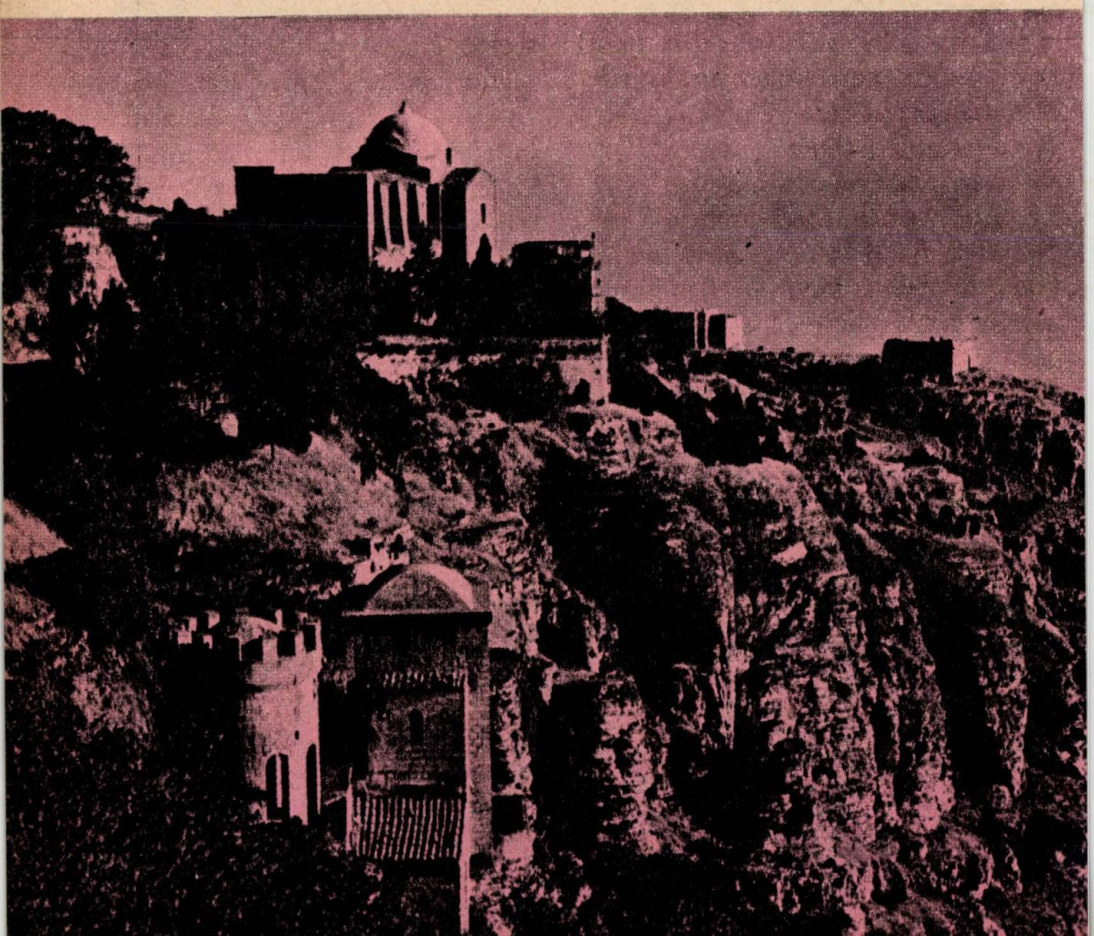

Totodată, Catania a devenit un important nod de transporturi aeriene între Africa și Europa, iar portul său asigură o bună parte a tranzitului dintre aceste două continente. Orașul cunoaște o viață trepidantă chiar la orele fierbinți ale amiezii. Străzile gălăgioase sînt pline de mașini care străbat nebunește bulevardele drepte, străjuite de palmieri. Teatrul grec și marele amfiteatru roman, Termele lui Ahile, castelul lui Ursino, Palatul Bisscari, construcțiile moderne din Piața Elefantului conferă un farmec aparte acestui oraș cunoscut și sub numele de «orașul lavei și al portocalelor» datorită vecinătății vulcanului Etna. Drumul spre creasta celui mai mare vulcan activ al Europei, care a erupt de numeroase ori — numai în 1956 craterul său a revărsat circa 1 milion mc de lavă —, se face cu ajutorul telefericului. În cursul drumului pînă la cota 2 943 m se poate observa derulîndu-se prin fața ochilor o vegetație deosebit de diversă, din care nu lipsesc portocalii, mandarinii și livezile de măslini, ce urcă pînă la 500 m, după care urmează smochinii și ficușii. La peste 1 000 m pot fi încă văzute podgorii, în timp ce la 2 000 m domină stejarul. La capătul călătoriei cu telefericul, dincolo de Observatorul vulcanologic, începe o adevărată țară de foc și gaze. Primul care a urcat acest vîrf pentru a afla ce se întîmplă în cazanul cu lavă clocotită a fost, cu peste 2 500 de ani în urmă, filozoful grec Empedocle. În prezent, în regiunea complet neospitalieră a vulcanului se deplasează doar colaboratorii celebrului vulcanolog Haroun Tazieff, îmbrăcați în costume aluminizate, care le oferă aerul unor astronauți ce au poposit pe o planetă necunoscută. La 3 300 m se găsesc renumitele cratere care continuă să ascundă în adîncurile lor taine de nepătruns. De la această înălțime poate fi cuprinsă cu ochiul întreaga Sicilie, care, prin frumusețile sale, împodobește ca un giuvaer apele Mediteranei.

TUDOR PRELIPCEANU

Orașul muzicii

La Salzburg muzica se află pretutindeni. Se aud fie sunetele grave ale orgii, fie notele vesele ale unui pian sau, prin fereastra unei case din secolul al XVIII-lea, cele pătrunzătoare ale unei viori. În acest oraș s-a născut Mozart. Fiind cunoscută vocația muzicală a locuitorilor acestui oraș, aici se organizează anual numeroase festivaluri de muzică și teatru. Deosebit de renumit este Festivalul de vară, care se întinde pe parcursul a cinci săptămîni. Semnificativ este faptul că cele 140 000 bilete pentru un total de aproximativ 100 de spectacole, cîte însumează acest festival, se vînd încă de la începutul anului. În cursul desfășurării sale trezesc un deosebit interes nu numai spectacolele Operei din clădirea Festspielhaus, ci și cele care au loc în plină stradă. De altfel, Festspielhaus are trei săli separate, cea mai mare cu 2 400 de locuri. Scena celei mai importante săli este impresionantă, ea dispunînd de instalații electromecanice care pot pune în mișcare platforme ce permit participarea la spectacol a unei armate întregi de actori. În timpul pauzelor, acoperișul mobil al teatrului poate fi tras în lături, în serile senine. Chiar și după încheierea sezonului estival, cele 5 000 locuri ale celor 10 teatre și săli de concert sînt de obicei pline.

Dar dragostea pentru muzică a locuitorilor Salzburgului nu se limitează la spectacolele profesioniste. În fiecare familie, cel puțin o persoană cîntă la un instrument muzical. În casa în care a trăit, în secolul al XVIII-lea, Mozart, muzicieni din multe țări vin spre a face să răsune iarăși muzica în încăperile în care a trăit familia reputatului compozitor.

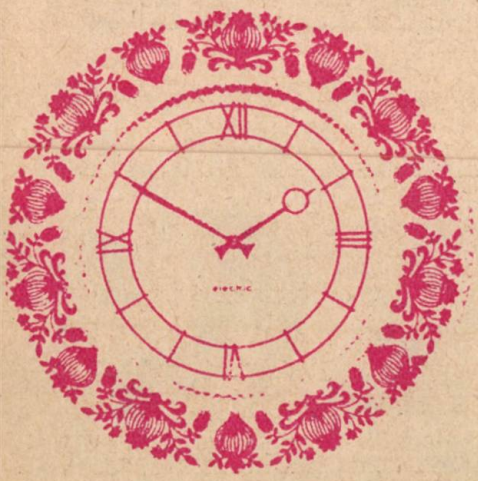

CEASORNICUL ȘCOLARULUI

Există un ceas care se reglează anume pentru ziua de lucru a unui şcolar? Se pare că da. Iar descoperirea aparţine unui grup de pionieri de la Şcoala generală nr. 121 din Bucureşti.

Într-o zi ei s-au hotărît să facă o vizită la Institutul de igienă din Capitală, în laboratorul în care se studiază problemele de sănătate, de igienă a muncii şcolarilor şi formare profesională. După ce au urmărit funcţionarea unor aparate de măsurare a acuităţii vizuale, a capacităţii motrice, a celei respiratorii, oaspeţii au purtat un interesant dialog cu doi prestigioşi oameni de ştiinţă: prof. univ. dr. Ursula Schiopu şi prof. univ. dr. Gheorghe Tănăsescu.

— Cum ar trebui să ne împărţim ceasurile de după orele de şcoală? Să începem lecţiile cu materiile mai grele sau cu cele mai uşoare? Cît să dormim? Cu ce şi cum ne hrănim?

La unele întrebări ale pionierilor a răspuns **prof. univ. dr. URSULA SCHIOPU:**

— Majoritatea copiilor din ciclul gimnazial au cursuri după-amiaza, aşa că întregul program se cere adaptat orelor de şcoală. Cît priveşte organismul, acesta îşi reglează repede toate funcţiunile în aşa fel încît să poată face faţă. Trebuie numai să-l ajutaţi.

Să urmărim cum bate «ceasornicul elevului». După cele cinci, uneori şase ore de cursuri s-a consumat o mare cantitate de energie şi este firesc să resimţiţi oboseala. De aceea, pînă la ora culcării, genul de activitate ales trebuie să fie relaxant şi de alt tip decît cel folosit în şcoală. Sînt indicate lecturi, plimbări, jocul cu mingea, săniuşul, patinajul (pe rotile sau pe gheaţă).

La vîrsta voastră aveţi nevoie de nouă ore de somn. În consecinţă, atunci cînd acele ceasornicului vor arăta ora 10, să fiţi în pat.

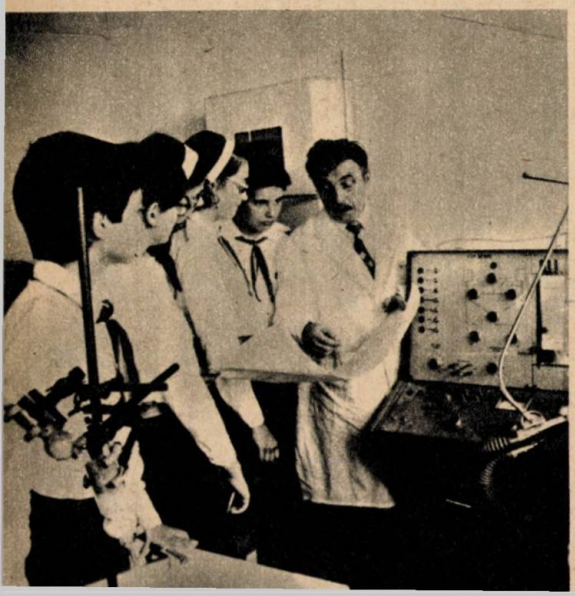

De ce este atît de necesar somnul? Prin somn creierul se eliberează de solicitarea nervoasă de peste zi. Dimineața, după un somn îndestulător, ai mintea limpede și unele probleme pe care nu le-ai înțeles, unele întîmplări cărora nu le-ai deslușit semnificațiile în ajun ți se clarifică. Legile creierului sînt foarte aspre. Să nu-l chinuim învățînd sau citind pînă noaptea tîrziu. Obiceiul de a învăța noaptea este dăunător. Primele ore de somn sînt foarte odihnitoare. Să nu le risipim! Să ne culcăm devreme și să ne sculăm dimineața. Dacă te-ai sculat la ora 7, pînă la ora 11 curba capacității de muncă merge crescînd. Între aceste ore pregătește-te pentru școală, chibzuind singur cu ce materii să începi lecțiile. Poți să începi cu materia care-ți place mai mult. Totul este să nu pierzi acest prețios interval în care poți da randamentul cel mai bun.

După ora 11 este absolut necesară o pauză, deoarece capacitatea de muncă începe să se reducă. E timpul să luați masa și să vă pregătiți pentru orele de școală. Veți observa că prima oră de școală are un rol de adaptare. De la ora 14 pînă în jurul orei 18, ba chiar 19 avem, de asemenea, o bună capacitate de muncă. Profesorii știu acest lucru și gradează orarul astfel ca ziua de școală să înceapă cu o materie relativ mai ușoară. Treptat se adaugă materiile cu un grad de dificultate sporit.

Dr. GHEORGHE TĂNĂSESCU: Atunci cînd acele ceasornicului arată 11,30—12 știm că a sosit ora prînzului. Fiți atenți și nu săriți peste masa de prînz numai fiindcă uneori trebuie să vă serviți singuri mîncarea pregătită de mama. Supa, legumele, fructele, prăjitura trebuie consumate în ordine și fără grabă. De ce? Prin activitatea depusă de școlari în orele de dimineață, nivelul de glucoză din sînge scade și alimentarea creierului este diminuată. Dacă nu ne oferim un prînz consistent, nu vom putea depune în continuare o activitate eficientă.

Nu înlocuiți masa de prînz cu tartinele sau napolitanele consumate în recreații. Este bună și o mică gustare, dar nimic nu poate ține locul unui prînz consistent luat la timp. Mulți copii abuzează de dulciuri și nu consumă cu plăcere laptele, brînza de vaci, legumele crude și fierte. Medicina recomandă însă ca fiecare copil să consume jumătate de litru de lapte pe zi. De asemenea, unii copii consumă cu plăcere numai alimentele tocate, moi, pîinea foarte proaspătă, care nu cer un efort de masticație, uitînd că o asemenea alimentație stînjenește dezvoltarea dentiției și leneșește stomacul.

Despre fumat se vorbește astăzi foarte mult și știm cu toții cît de nociv este el pentru organism. Unii băieți și fete încep a fuma de timpuriu, pentru a se grozăvi, cu toate că primele țigări sînt neplăcute, dau amețeli și grețuri. Feriți-vă de fumat, ale cărui urmări sînt grave.

Poate că unii dintre voi se întreabă dacă nu este prematur să se ceară unor copii să-și dirijeze conștient regimul de activitate și de alimentație. Răspunsul este: nu. Aparatajul ultramodern din institutul nostru ne-a permis să punem în evidență randamentul superior pe care îl dau școlarii care respectă un program de activitate zilnică rațional, un regim de alimentație sănătos.

• JOCURI

CRIPTOGRAFIE: 2,5,4,5

CRIPTOREBUS: 7,8

BIVERB METEOROLOGIC: 5,8

TRIVERB: 11,2,9

CALCUL ENIGMISTIC LITERAR

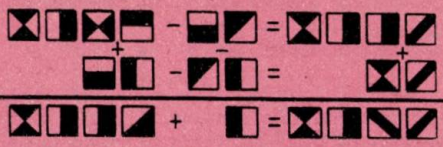

Înlocuind semnele prin cifre și efectuînd operațiile indicate, se va obține un calcul matematic corect. Primul și ultimul număr ale calculului evocă anul nașterii, respectiv al încetării din viață al unui celebru scriitor și ziarist italian, autor de literatură pentru copii. Celelalte două numere reprezintă anul apariției cărții sale «Aventurile lui Pinocchio» și al primei tipăriri în limba română a acestei cărți îndrăgite.

JOCUL NUMERELOR

3	4	5	6	7	8	9
12	82	53	?	?	?	?

Între cifrele de sus și cele de jos există o legătură logică. Puteți completa ultimele patru căsuțe cu cifrele corespunzătoare?

De la A la Z în universul cotidian

ASCENSORUL a fost cunoscut pentru prima oară la... romani. În Colosseum, la Roma, de pildă, funcționa un ascensor cu ajutorul căruia urcau din subsol gladiatorii și fiarele sălbatice care participau la jocurile din arenă. Mecanismul lui era format dintr-un sistem de scripeți; s-au păstrat pînă în zilele noastre contragreutățile — niște pietre mari, cioplite. Pentru deservirea acestui ascensor erau necesari circa 60 de oameni.

ASPIRATORUL DE PRAF folosit în zilele noastre nu seamănă de loc cu străbunicul său realizat cu mai bine de 60 de ani în urmă de inginerul englez Cecille Brut. Aparatul conceput și construit de el se prezenta ca o instalație-gigant, pe care cu greu o puteau urni din loc doi cai.

AUTOMOBILUL este rezultatul invențiilor mai multor oameni: Karl Benz (Germania), Morrison (S.U.A.), Gottlieb Daimler (Germania), Krebs (Germania), Selden (S.U.A.), Hettering (S.U.A.) și Roner (S.U.A.), care i-au adus succesiv perfecționări. În 1894, în Franța, s-a desfășurat prima cursă de automobile din lume. Viteza obținută a fost de 20,5 km pe oră. Inițial, poliția hotărîse că nu se poate depăși viteza de 12,4 km pe oră, cea de 17 km pe oră avută în vedere de organizatori fiind socotită «nebunească».

BICICLETA este pomenită pentru prima oară în scrieri chinezești cu 2 300 de ani î.e.n. Era un vehicul ciudat, denumit «fericitul dragon», un soi de cal de lemn cu o singură roată pe care încălecai avînd de fiecare parte cîte o altă roată, care se punea în mișcare cu mîna. Prima bicicletă modernă a apărut în Anglia în 1842 (construită de Mac Millan).

CHIBRITURILE au fost inventate acum peste 165 de ani, în Franța. Ele constau de fapt dintr-un tub metalic împărțit în două compartimente. În primul se afla o mică fiolă cu acid sulfuric, iar în celălalt — niște bețișoare unse la un capăt cu o pastă făcută din sulf și clorat de potasiu. Prin 1825, un copil de 13 ani, Charles Sauria, a adăugat la pasta din vîrful bețișoarelor fosfor. Profesorul lui de fizică, preluîndu-i descoperirea, a început să fabrice chibrituri pentru uz personal. În cursul unei călătorii în Germania, el dezvăluie secretul. Așa au fost fabricate în 1830 chibriturile pe care le cunoaștem azi.

CONSERVELE au constituit o preocupare constantă a lui Marcus Porcius Cato. În tratatul său despre agricultură el dă cele mai vechi rețete de conservare a vinului, untdelemnului și a altor produse. Primele conserve în cutii de tablă apar în 1810, confecționate de englezul Duranty. Publicul nu a acceptat ușor inovația. Conservele erau achiziționate mai cu seamă de intendenții militari și de căpitanii navelor de cursă lungă. Abia la începutul secolului nostru conservele încep să fie cerute pe scară largă în magazinele alimentare.

FOTOGRAFIA a fost imaginată în secolul al XV-lea, cînd genialul Leonardo da Vinci a descris camera obscură. Prima fotografie a fost executată însă de francezul N. Niepce în anul 1822 și reprezenta o masă într-o grădină. Interesant este că această fotografie nu prezenta nici o umbră, ea fiind expusă timp de 12 ore, de la ora 7 dimineața pînă la 7 seara!

FRIGIDERUL a fost inventat în 1867 de inginerul Charles Tellier din Amiens (Franța). Instalația a fost folosită la început pentru transportul cărnii pe vase din America de Sud în Europa. În vremea aceea traversarea Atlanticului cu escalele respective dura 30 de zile, timp în care miile de tone de carne transportate se conservau perfect datorită invenției inginerului francez.

HÎRTIA, în prima sa formă, este o invenție a chinezilor, datînd din jurul anului 100 al erei noastre. Primele fabrici de hîrtie erau niște mori în care se măcinau cîrpe și coajă de dud. Arabii au perfecționat procesul de fabricare, descoperind procedeul încleierii cu făină de orez și gumă arabică.

ÎNGHEȚATA a apărut încă în vremea lui Nero, care agrea «zăpada dulce». În secolul al XVI-lea, la Toscana, Bernardo Bontanelli fabrică prima casată. O dată cu venirea în Franța a Caterinei de Medici, înghețata a trecut Alpii, spre a se răspîndi apoi în toată lumea.

ÎNCĂLZIREA CENTRALĂ este o invenție antică. Băile romane erau prevăzute cu sisteme ingenioase de distribuire a căldurii. Astfel, termele imperiale din Trier erau încălzite din pardoseală, prin radiație. Pereții dubli, cu strat de aer, izolau atît de bine încît se putea menține o temperatură și o umezeală constante. Toate sălile erau construite într-un singur bloc, fiind înconjurate de instalațiile tehnice așezate în formă de semicerc. Acestea cuprindeau cuptoare, cazane, con-

ducte de alimentare cu apă și baterii de amestec pentru apă caldă și rece. Pînă și cenușa cuptoarelor era îndepărtată mecanizat și spălată de un curent de apă.

LAMA DE RAS are o existență milenară. În cursul săpăturilor făcute în ruinele unei cetăți antice din Mesopotamia s-au găsit cele mai vechi lame de ras. Sînt lame de piatră foarte ascuțite și care în partea de sus au o gaură prin care trecea degetul celui care voia să se bărbierească. Unul dintre arheologi s-a ras experimental cu o asemenea lamă. Pînă la urmă a reușit.

MAGNETOFONUL a fost imaginat încă din 1887 de Paul Janet (1823—1899), profesor la Sorbona. Proiectul său n-a fost luat în seamă. Ceva mai tîrziu, danezul Waldemar Pulsen reia ideea lui Janet și construiește primul «înregistrator» care, prezentat la Expoziția Universală de la Paris din 1900, ia Marele Premiu. Abia însă în timpul celui de-al doilea război mondial se fabrică primele magnetofoane.

MAȘINA DE CUSUT a fost inventată în 1755 de Ch. Weisenthal (Anglia). În 1830 francezul Barthelemy Thimmonier o perfecționează astfel încît ea putea executa 200 de împunsături pe minut. Aceasta a fost, de altfel, și prima mașină de cusut fabricată în «serie mare»: 80 de bucăți.

OCHELARII au apărut în timpul împăratului roman Nero. Pliniu cel Bătrîn povestește că Nero, despre care se știe cu certitudine că era miop, asista la luptele de gladiatori privind printr-un smarald. Medicul arab Bon al Haisam din secolul al XI-lea, întocmind prima descriere științifică a ochiului omenesc, a remarcat că obiectele privite prin lentile biconvexe par mai mari. Dar observația a trebuit să aștepte trei secole pînă ce italianul Salvino Amati, din Florența, a fabricat primii ochelari.

OGLINDA a fost cunoscută încă în Egiptul antic. Era de fapt o plăcuță de metal lustruită. Primele oglinzi de sticlă le-au făcut vestiții sticlari din Murano prin secolul al XII-lea. Încă în secolul al XVII-lea, la Veneția erau pasibili să fie condamnați la moarte toți cei ce ar fi divulgat secretul confecționării oglinzilor. Producția de oglinzi a rămas monopolul statului venețian pînă la mijlocul secolului al XVII-lea.

PORȚELANUL a fost fabricat pentru prima oară de chinezi, cu peste 3 000 de ani în urmă. Locul pe care se întindeau straturile de «argilă albă» purta denumirea de Gao-lin («colinele înalte»). De aici termenul de «caolin», care a intrat în vocabularul științific internațional pentru denumirea argilei de porțelan. Amestecînd caolinul cu un mineral, olarii chinezi au obținut porțelanul, menit să înlocuiască prețioasele talere de jad folosite în vremurile mai vechi.

SĂPUNUL nu era cunoscut de vechii egipteni, care întrebuințau în locul lui un amestec de sodă cu apă. Romanii foloseau ca săpun un amestec de nisip mărunt cu ulei de măsline. Triburile galice cunoșteau săpunul, obținîndu-l din cenușa unor plante și grăsimi animale, dar îl întrebuințau numai pentru îngrijirea părului. Fabricarea săpunului a început abia în secolul al IX-lea, la Marsilia.

SCOBITORILE există de mult. Scriitorii romani amintesc folosirea lor. Frumoasele Romei antice, după ce-și curățau dinții cu praf de marmură, treceau printre ei o scobitoare de metal. Oamenii modești foloseau în același scop țepi de arici sau aschii de lemn.

STICLA a fost și ea cunoscută din vechime. În mormintele faraonilor s-au găsit obiecte din sticlă. Cele mai vechi bucăți de sticlă sînt mărgeaua ovală, de culoare verzuie, descoperită în apropiere de Fiv și mărgelele reginei Hatchepsut. Colierul acesteia din urmă, găsit în jurul gîtului mumiei, avea mărgele lucioase de sticlă neagră-verzuie, pe care era încrustat în hieroglife numele reginei.

STILOUL a avut mai mulți strămoși. Egiptenii foloseau calamusul, un toc din trestie, cu cioc despicat în două la vîrf, aidoma penițelor de mai tîrziu. Chinezii scriau cu un instrument denumit ming, construit dintr-o bucată lunguiață de paie de orez, întărită prin lăcuire și ascuțită la vîrf. Stiloul, așa cum îl cunoaștem astăzi, a fost inventat de românul Petrache Poenaru, care și-a brevetat invenția la 25 mai 1827 la Paris sub denumirea de «condeiul purtăreț fără sfîrșit alimentîndu-se însuși cu cerneală».

TELEFONUL a fost descoperit în 1876 de americanul Alexander Graham Bell datorită unei întîmplări romantice. Bell, profesor la o școală de surdo-muți, s-a îndrăgostit de una dintre elevele sale. Pentru a o face să audă, a început să studieze proprietățile electromagnetismului și ale vibrațiilor sonore, apoi a construit un dispozitiv datorită căruia fata surdă a început să audă cuvintele sale. În urma acestor experiențe el a reușit să construiască un telefon adevărat. Fata care l-a inspirat în această descoperire i-a devenit soție.

TUTUNUL sau mai precis obiceiul de a fuma se cunoaște din vremuri imemoriale. În Arhipelagul Celebes s-au găsit, desenate pe stînci, imagini ce reprezintă oameni fumînd cu mult timp înaintea erei noastre.

ZIARUL a apărut înainte de invenția tiparului lui Gutenberg (1440). Istoria gazetăriei menționează că primul ziar din lume a apărut în 1191 la Pekin, pe hîrtie din fire de bambus, și se numea «King Pao».

Cutezătorii

SALONUL AUTOMOBILISTIC

DE LA CART LA VOLANUL AUTOMOBILULUI DE CURSE

1

Din transmisiile de la cursele de automobile pe care le urmărim la televiziune nu lipsește în nici un an celebrul raliu de la Monte Carlo.

Știați că printre cei care au cîștigat raliul Monte Carlo se numără și un român? Numele său: **Petre Cristea.** *Anul performanței:* **1936.** *Distinsul pilot și tehnician Petre Cristea a «făcut» multe generații de ingineri, fiind un eminent specialist, autor al unor prețuite tratate despre mecanica automobilului. Pînă de curînd a fost redactor la revista «Autoturism». Astăzi, ca tînăr... pensionar, poate fi întîlnit cel puțin o dată pe săptămînă la vechiul său birou, unde continuă să-și redacteze cunoscuta rubrică de răspunsuri la întrebările cititorilor. Venind la redacție, nu uită niciodată să treacă și pe la «Cutezătorii», unde cu prilejul alcătuirii almanahului i-am solicitat și acest interviu. Este un om în egală măsură informat, spiritual și prietenos.*

— Cum ați cîștigat raliul Monte Carlo?

— Conducînd o mașină!

— Bănuiam... Știm că uzinele producătoare pregătesc cu mare grijă și cu mare cheltuială mașinile înscrise la acest raliu. Mașina dv. de către ce uzină a fost pregătită?

— «Uzina» se află în fața dumitale.

— Deci v-ați pregătit singur acel «Ford» cu opt cilindri. Ce i-ați făcut, ce i-ați pus?

— Nu i-am pus; i-am luat.

— ?

— Am îndepărtat orice element mai puțin esențial al caroseriei, astfel încît mașina să «tragă la cîntar» cît mai puțin, sporindu-se astfel eficiența puterii motorului.

— Să notăm însă aici, pentru înțelegerea corectă de către cititori a acestei operațiuni, că «ușurarea» caroseriei nu s-a făcut la întîmplare, ci pe baza unor calcule foarte precise.

— Cititorii dvs., sînt convins, posedă destule cunoștințe pentru a-și imagina singuri acest lucru. Fără calcule, experiențe, verificări — nimic nu poate reuși

— Care a fost momentul decisiv al drumului spre victorie?

— Proba de îndemînare care a încheiat concursul. Punctele obținute aici mi-au dat «drum liber» spre locul întîi în clasament.

— Tot în 1936 ați alergat pe circuitul de la Nürburgring, cel mai dificil din lume prin curbele sale multe și strînse (173 de curbe pe 22 km!) Cucerind victoria, ați mai obținut un record; ați fost — și sînteți — singurul pilot din lume care a cîștigat cursa de la Nürburgring de la prima sa participare. Vreți să ne povestiți vreo întîmplare mai deosebită din acest concurs?

— Mi s-a defectat mașina. N-a mai mers. A înțepenit...

— Poftim?!

— ...dar după ce trecusem linia de sosire. Știți, cîștigătorul parcurge un tur de onoare. Mașina, suprasolicitată în timpul concursului, a avut politețea să-și amîne intrarea în pană. A stat abia în timp ce făceam turul de onoare. Nici o pagubă.

— În 1938 ați cîștigat, în Franța, vestita cursă de la Tarbie, unde se alerga pe o coastă foarte abruptă. La performanța dvs. se mai adaugă ceva

— Am parcurs traseul cu o medie orară de 96 km, ceea ce reprezintă un record rămas în picioare și acum, după 42 de ani.

— În lumea de azi, cînd problema economiei de carburanți este esențială, mai au oare rost cursele de automobilism?

— Unul chiar foarte mare. Concepția, realizarea, folosirea și conducerea automobilelor pentru concursuri impulsionează economia de combustibil, îmbunătățirea condițiilor de securitate (frîne, direcție, suspensie, caroserie), scăderea consumu-

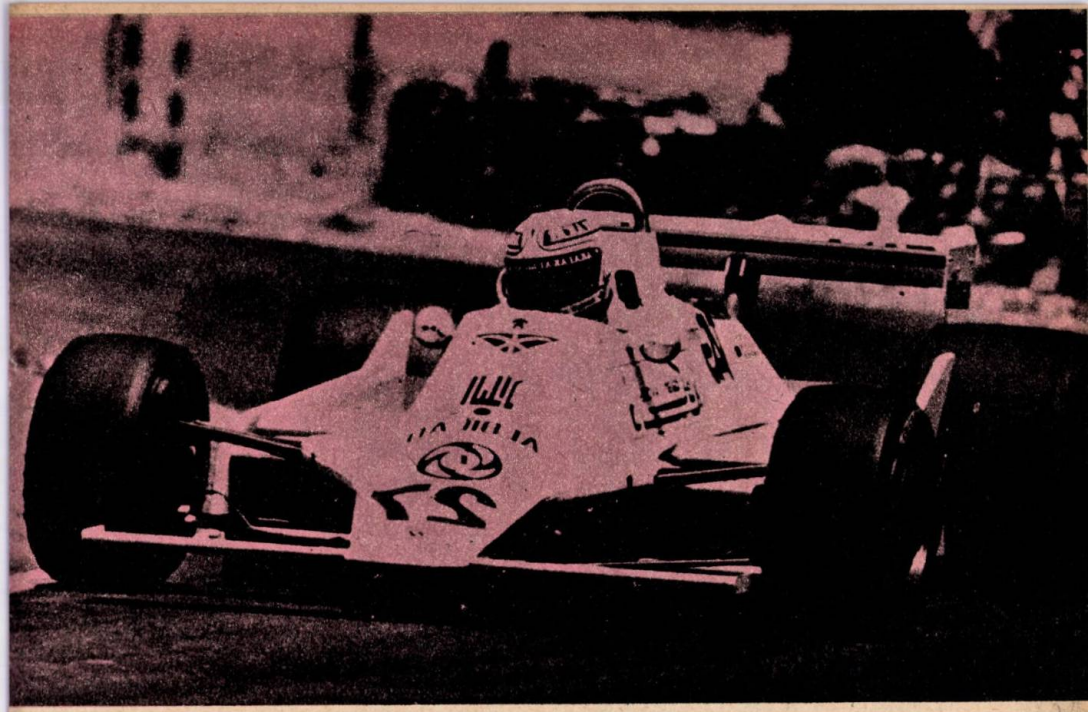

2

lui de materii prime.

— *Spre care din piloții români de azi se îndreaptă preferințele dv.?*

— **Foarte mulți sînt buni, dacă i-aș înșira ar ieși o listă impresionantă.**

— *Gheorghe Udrea din Brașov cum vi se pare?*

— **Excelent alergător, acest tînăr. Înțeleg de ce mi-ați pus întrebarea: Udrea e crescut la școala cartingului.**

— *Da, îndrumat de antrenorul Dumitru Telescu, la Casa pionierilor și șoimilor patriei din Brașov. Ce ne puteți spune despre carting?*

— **Ceea ce știe toată lumea: cine învață mecanica acestui automobil miniatural și îl conduce în cursele special organizate pentru carturi are cele mai multe șanse să devină un automobilist complet, adică un om care știe, într-adevăr, să conducă în condiții excelente de securitate, atît pentru el cît și pentru ceilalți șoferi, folosind în acelasi timp mașina cu competență tehnică, întreținînd-o cum se cuvine și cruțînd piesele componente, economisind combustibilul și îngrijind aspectul estetic.**

— *Așadar, Petre Cristea, campionul de la Monte Carlo, le recomandă cititorilor noștri cartingul.*

— **Chiar foarte călduros — împreună cu sfatul de a alătura în permanență activității practice studiul, cunoașterea îndeaproape a mecanicii, matematicii, fizicii, chimiei.**

— *Nu și a, să zicem, poeziei?*

— **Acest lucru e de la sine înțeles. Un tehnician valoros trebuie înainte de toate să fie un om complet, ireproșabil din punct de vedere moral și familiarizat cu lumea artelor, a literaturii, a culturii în general. Numai astfel își poate lărgi orizontul de gîndire, puterea de anticipație, capacitatea de a sesiza necesitățile care apar în domeniul său de activitate.**

Prof. PARBRIZ

1—2: Ultraminiistorie — în numai două fotografii! — a automobilelor de formula întîi. Prima aparține albumului anului 1954. A doua este în activitate azi. Cum vor arăta cele de mîine?

3: Unul din multele proiecte pentru astîmpărarea setei de benzină. Automobilul pe care îl vedeți (destul de confortabil!) are o lungime de numai doi metri și un motor de... 125 cmc. Puteți calcula cam cîtă benzină consumă la suta de kilometri?

4: Dacă Soarele întreține tot ceea ce mișcă pe Pămînt, de ce n-ar însufleți și automobilele? Ați remarcat, desigur, că e vorba de unul din multele proiecte de «autosolare». Celulele captatoare de energie solară sînt vizibile. Mai greu vizibil, în clipa de față, este prețul...

3

4

FIȘE PENTRU UN OCOL AL LUMII: ASIA

UN ȚINUT CA ÎN BASMELE FRAȚILOR GRIMM

Cappadocia, ținut cu vechi rezonanțe istorice, situat în zona platoului central al Turciei, are o înfățișare cu totul aparte. Aici vîntul și ploile au modelat rocile vulcanice moi, dîndu-le o formă conică, ciudată. Oamenii, care s-au așezat pe aceste locuri încă din timpurile cele mai îndepărtate, au scobit, la rîndul lor, aceste stînci, amenajînd locuințe. Această regiune a oferit de-a lungul timpului nu numai adăpost, ci și protecție locuitorilor săi în fața invaziilor. În zonele localităților Kaymakli și Derinkuyu au fost descoperite două orașe construite sub pămînt ale căror lucrări au început încă pe vremea hititilor. Etajele, în loc să urce, coborau mult în adîncime. Arheologii au reușit să scoată la iveală numeroase camere de locuit, scări, coridoare ce puteau fi blocate cu pietre uriașe puse în mișcare de mecanisme ascunse, precum și magazii pentru păstrarea alimentelor. Toate acestea formau un adevărat labirint subteran, ce se întindea pe kilometri întregi.

Iată o imagine din localitatea Uchisar din Cappadocia, care-ți creează impresia că te afli într-un ținut din basmele fraților Grimm. De remarcat că aceste locuințe scobite în straniile stînci conice au fost modernizate, făcute confortabile prin introducerea luminii electrice și mobilarea lor conform ultimelor cerințe ale epocii actuale.

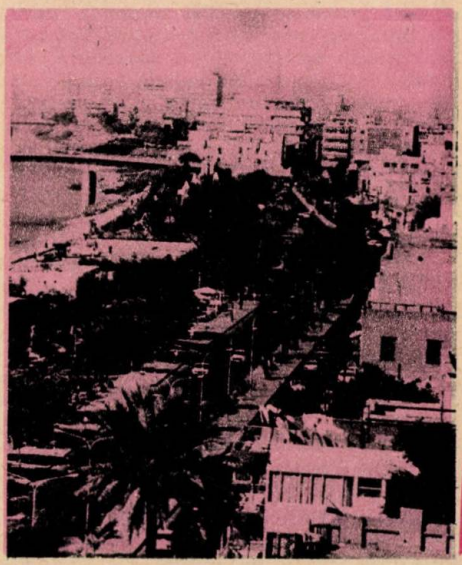

REFLEXE CONTEMPORANE ALE CELOR 1001 DE NOPŢI

O voce plăcută anunţă în difuzoare apropierea de Bagdad, ţinta călătoriei noastre. Avionul coboară de la marea înălţime la care s-a efectuat zborul. Pilotul, lăsînd impresia că ghiceşte dorinţa pasagerilor de a privi în voie vechea reşedinţă a califilor Abbasizi — în prezent, moderna capitală a Irakului —, planează lin deasupra oraşului. În faţa ochilor se derulează imagini familiare eroilor din «O mie şi una de nopţi», ce foloseau frecvent drept mijloc de locomoţie aerian... covorul fermecat: numeroase moschei, între care se distinge Moscheia de Aur, palate şi clădiri tradiţionale cu un etaj, cu terasa deasupra, împrejmuite de ziduri. Privirilor noastre li se dezvăluie, totodată, clădirile unor mari întreprinderi, blocurile moderne de locuit ce se avîntă spre înălţimi, sediile a numeroase instituţii social-culturale, tot atîtea însemne ale unui Bagdad veac XX.

La descinderea din avion ai impresia că pătrunzi într-un adevărat cuptor. Aerul e neobişnuit de fierbinte şi uscat pentru călătorii ce vin din zonele cu climă temperată. Acomodarea se produce însă repede.

Străzile pe care le parcurgem pulsează de viaţa intensă pe care le-o imprimă traficul de autovehicule şi mulţimea revărsată de-a lungul trotuarelor. Admirăm atît semeţele blocuri de locuit şi modernele edificii ale băncilor, teatrelor, hotelurilor ridicate, în ultimii ani, în cartierul Noul Bagdad, cît şi ruinele ce s-au păstrat din antichitate, chiar şi din perioada akkadiană, precum Palatul Abbasizilor, construit pe la 1200, astăzi restaurat şi adăpostind un muzeu, sau vechea clădire a Universităţii Al Mustansiriya, fondată în 1232. Pretutindeni în acest oraş apar, sub forma unor statui graţioase, pline de expresivitate, personaje din cele «O mie şi una de nopţi», din care se detaşează în mod deosebit Şeherezada şi Ali Baba. De altfel, aceste nume, cu atît de puternică rezonanţă în sufletul copiilor din întreaga lume, le întîlneşti pretutindeni în acest oraş, de la denumirea străzilor pînă la cele ale feluritelor firme. Seara, ca într-o feerie, vezi licărind pentru cîteva clipe, în culori, alături de numele amintite, pe cel al lui Sinbad marinarul, al micului Muck sau al lui Aladin. Dar, iată, trecem peste unul din cele şapte poduri care unesc malurile fluviului Tigru. Oraşul se dezvoltă de o parte şi de alta a acestui important curs de apă, cu o rezonanţă milenară. Ne îndreptăm spre zona industrială a capitalei irakiene. Aflăm că în Bagdad sînt concentrate 25 la sută din întreprinderile industriale ale ţării. Un loc aparte în peisajul oraşului îl ocupă uzina companiei electronice, cea mai mare întreprindere de acest gen din Orientul Mijlociu şi una din cele mai însemnate unităţi industriale din ţară, precum şi rafinăria de la Ad Daura, construită în 1958.

La sediul companiei industriei electronice, aflu că a fost întemeiată în urmă cu cinci ani şi că dispune, în prezent, de cinci fabrici grupate în acelaşi perimetru. Gama produselor este deosebit de diversă: de la calculatoare şi radiotelefoane la casetofoane şi magnetofoane şi de la variatele tipuri de aparate de radio la televizoare alb-negru şi în culori. Halele, construite de aşa manieră încît spaţiul să fie utilizat cît mai bine, sînt organizate după criterii moderne, pe fluxul producţiei. De cum intri în incinta lor, te izbeşte diferenţa de temperatură dintre exterior şi interior. Afară soarele arde fără milă, în timp ce, dincolo de pragul acestor hale, mercurul termometrelor indică pretutindeni aceeaşi temperatură: 25 de grade Celsius. Umiditatea este păstrată şi ea, pe cale artificială, la un nivel constant. În dreptul utilajelor complexe, pentru mînuirea cărora este necesară o înaltă calificare, observ mulţi muncitori tineri. Siguranţa pe care o manifestă în efectuarea diferitelor operaţiuni demonstrează că şi-au însuşit bine meseria. În halele de montaj lucrează numeroase tinere. Mîinile lor harnice, care dau naştere la atîtea aparate complicate, parcă sînt vrăjite.

Aceeaşi atmosferă de vrajă o întîlneşti şi la centrul artizanal cu tradiţii medievale al oraşului. Admiri aici frumoasele ţesături de bumbac şi de mătase, covoarele, postavurile, produsele din piele, bijuteriile de argint, obiectele de ornament executate de localnici în acelaşi mod şi cu aceeaşi măiestrie de sute de ani. Obiectele păstrează, în cea mai mare parte, parfumul vechii istorii a Bagdadului. Meşteşugurile au înflorit în acest oraş şi ca urmare a faptului că el a constituit din cele mai vechi timpuri punctul de convergenţă al drumurilor care uneau ţărmurile Mării Mediterane cu ţările din centrul şi sudul Asiei. Aici se întîlneau neguţători şi călători veniţi de pe cele mai îndepărtate meleaguri. Ei ascultau cu uimire minunatele poveşti cărora le-au dat viaţă oamenii acestor locuri. Uimiţi de frumuseţea lor, le învăţau pentru a le povesti mai departe în cursul îndelungatelor lor drumuri, fără a uita să precizeze că le-au aflat, la rîndul lor, într-un oraş cu adevărat al păcii, nume simbolic atribuit Bagdadului în timpul celebrului calif Harun el-Raşid (786 – 809), care era convins că numai în condiţiile păcii oraşul va putea cunoaşte o prosperitate deosebită. Acest adevăr îl demonstrează înflorirea contemporană a capitalei Irakului.

TUDOR PRELIPCEANU

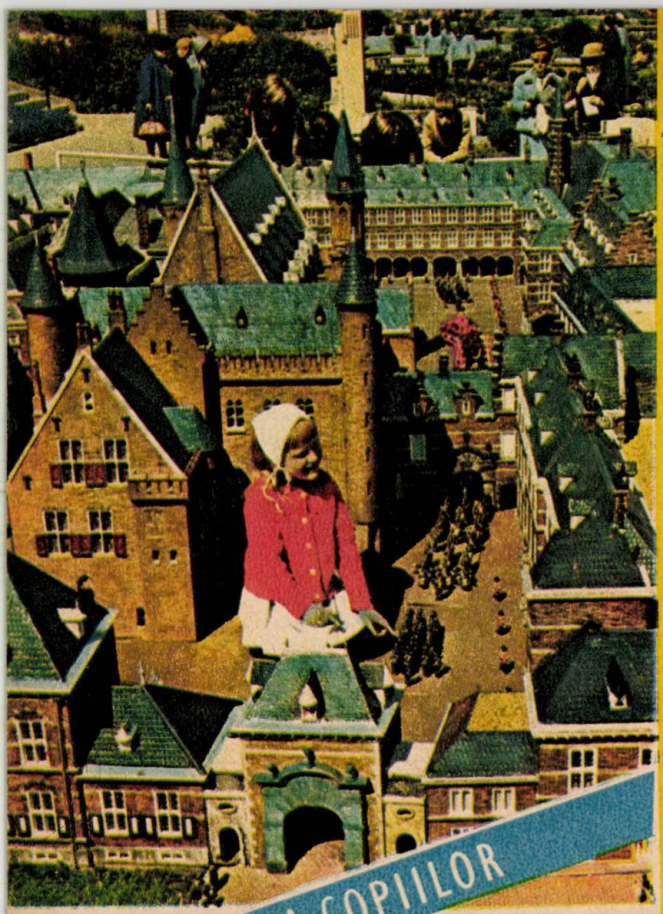

PLANETA COPIILOR

CETATEA LUI GULLIVER

Nerăbdători să crească mari, copiii visează adesea o lume redusă la dimensiunile lor, în care rolurile să fie inversate, o lume în care uriașii să devină pitici, iar piticii — uriași.

O asemenea lume propune copiilor Madurodamul, cel mai mic oraș din lume — în realitate reproducerea la scara 1/25 a unui oraș olandez mijlociu. El oferă imaginea tridimensională, adusă la înălțimea de-o șchioapă a vizitatorului-copil, a unor clădiri celebre de pe întreg teritoriul Olandei. Printre ele: Palatul Voorhout din Haga, castelul Voordensteyn, ridicat spre anul 1000, monumentala primărie din Neuwpoort, și cea din Gouda, vechea poartă fluvială a orașului Sneek, Universitatea din Leyda, cartierul Jordaan din Amsterdam, reconstituit în întregime, muzeul Frans Hals din Haarlem, mori de vînt și porturi, noduri feroviare și aerodromuri, centre industriale, petrolifere, șantiere navale și chiar un Luna-park în care totul poate fi pus în funcțiune cu o monedă divizionară dintre cele mai modeste.

Pe harta lumilor croite pe măsura copilului, Madurodam ocupă un loc inconfundabil.

Orașul de trei ori imposibil

Imaginați-vă că rulați pe o șosea. Indicatoarele rutiere semnalează apropierea unui oraș. În scurtă vreme ajungeți la porțile lui. Și atunci constatați că, deși nu ați mai călătorit prin zonă, silueta orașului vă pare cunoscută, ba chiar foarte familiară. Imposibil, nu?

Arhitectura specială, de cetate grațioasă, cu creneluri jucăușe și turnuri gingașe, ne dezvăluie încă un adevăr incredibil: ne aflăm în fața unui oraș din basmel Iarăși imposibil, nu?

Primii pași pe străzile orașului confirmă descoperirea. Dar dacă îl străbatem în întregime, avem revelația că în realitate nu este vorba de orașul dintr-un basm anume, ci din toate. Un asemenea oraș valabil pentru toate poveștile copilăriei este încă și mai imposibil, nu?

Desigur, dar el există, ba chiar în două exemplare: în California el se numește Disneyland, iar în Florida — Disney World.

Cineastul Walt Disney, creatorul lui Mickey Mouse, al filmelor Albă ca Zăpada, Pinocchio, Alice în țara minunilor, *a avut ideea de a plămădi o cetate a lumilor de basm în care și-a purtat decenii în șir spectatorii și de a reuni aceste lumi într-un oraș de trei ori imposibil, în care castelul lui Făt-Frumos se învecinează cu jungla populată de fiare preistorice din* Lumea pierdută *de Conan Doyle și un fluviu Mississippi pe care navighează «chiar» vasul cu zbaturi din* Huckleberry Finn *de Mark Twain. Pe arterele orașului imposibil te poți întîlni cu cei șapte pitici, ca și cu rățoiul Donald și clinele Pluto, poți sta de vorbă cu unchiul Tom și cu Tarzan.*